

Someron

Säästöpankki

VUOSIKERTOMUS 2016

Yritys- ja yhteisötunnus: 0153091-9
Postiosoite: Joensuuntie 27, 31400 Somero
Käyntiosoite: Joensuuntie 27, Somero
Kotipaikka: Somero

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2016

Sisällysluettelo

Toimitusjohtajan katsaus	3
Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2016	4
Pankin liiketoiminta	6
Tulos	6
Tase	8
Vakavaraisuuden hallinta	12
Riskienhallinta	15
Hallinto ja henkilöstö	22
Yhteiskuntavastuu	24
Verojalanjälkiraportointi	25
Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat	25
Liiketoiminnan kehitys vuonna 2017	25
Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä	25
Tunnuslukujen laskentakaavat	26
Tilinpäätös	27
Someron Säästöpankin tuloslaskelma	27
Someron Säästöpankin tase	28
Someron Säästöpankin rahoituslaskelma	30
Liitetiedot	31
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus	52
Luettelo tilikauden aikana käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	53

Toimitusjohtajan katsaus

Someron Säästöpankin liiketoiminnan kasvu ja tuloskehitys jatkuivat vuonna 2016 odotusten mukaisesti. Liiketoiminnalliset tavoitteet täyttyivät ennätysmäisesti.

Yksi pankin tärkeistä mittareista on asiakasvarat. Asiakkaittemme meille hoitoon uskoman varallisuuden määrä ylitti puolen miljardin euron rajan. Ilahduttavaa on, että kasvu jakaantui suhteellisen tasaisesti jokaiselle konttorillemme Salon, Forssan-Urjalan ja Someron alueella.

Vakiintuneen nykytavan mukaisesti kasvu oli suurinta rahastosijoituksissa. Vakuutussijoitusten kasvun pysäytti lainsäädännön muutos. Perinteiset pankkitalletuksetkin kehittyivät positiivisesti.

Someron Säästöpankin asiakkaista joka neljäs asuu pankin konttoripaikkakuntien ulkopuolella. Suurin ryhmä ovat luonnollisesti ympäröivissä naapurikunnissa asuvat asiakkaat. Asiakaskuntaamme muuttaa kasvukeskuksiin. Onneksi toimialueeltamme lähtöisin olevat henkilöt pysyvät nykyisillä asuinpaikkakunnillaan edelleen asiakkaanamme. Toimialueemme ulkopuolella asuvat asiakkaamme ovat pankin neljäs tukijalka kolmen konttorialueemme lisäksi.

Alueellisten tukijalkojen lisäksi merkittävä tasapainottava tekijä pankin tasaisessa kehitymisessä ovat erilaiset asiakasryhmät. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinonharjoittajien yhteinen osuus on noin 57 %. Maaseutuyrittäjien osuus taseessa olevista luotoista on 22 % ja yritysten ja yhteisöjen reilut 20 %.

Someron Säästöpankin luotonannon kokonaismäärä tilikauden lopussa oli vajaa 400 miljoonaa euroa. Luotoista ja takauksista kirjattujen arvonalentumistappioiden nettomäärä puolittui edellisestä vuodesta merkittävien palautusten johdosta.

Someron Säästöpankin liikevoitto oli totutusti yli 5 miljoonaa euroa. Tilikauden voitto muodostui selvästi aikaisempia vuosia korkeammaksi johtuen taseen pienentämisen takia puretuista luottotappiovarauksista. Historiallinen taseen pienentyminen johtui suunnitelmallisesta lainojen siirrosta taseesta uuteen Säästöpankkien Hypoteekkipankkiin.

Someron Säästöpankin toimitalossa Somerolla toimii kymmenen säästöpankin omistama Back Office Oy, joka tuottaa taustapalveluja omistajapankeille. Yhtiöllä on viisi toimipaikkaa eri paikkakunnilla ja se työllistää Somerolla 29 henkilöä.

Pankkitoiminta on luottamuksellista yhteispeliä asiakkaiden, luottamushenkilöiden ja henkilökunnan välillä. Meillä yhteispeli toimii. Lämmin kiitos kaikille.

Juhani Huupponen
toimitusjohtaja

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2016

Someron Säästöpankki on itsenäinen säästöpankki, joka on perustettu vuonna 1880. Vuosi 2016 oli siis pankin 136. toimintavuosi. Pankki toimii Forssan, Salon, Someron ja Urjalan talousalueilla viiden konttorin voimin. Pankin asiakasmäärä oli tilikauden päättyessä yli 27 700. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita, maatilatalouden harjoittajia, elinkeinon- ja ammatinharjoittajia sekä pienyrittäjiä.

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Someron Säästöpankki kuuluu Säästöpankkiryhmään ja Säästöpankkien yhteenliittymään. Pankin tilinpäätös yhdistellään Säästöpankkiryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmä (jäljempänä myös ”Ryhmä”) on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä Säästöpankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä.

Säästöpankkien yhteenliittymään (jäljempänä myös ”Yhteenliittymä”) kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja Sp-Rahastoyhtiö Oy. Säästöpankkien yhteenliittymän toiminta käynnistettiin 31.12.2014. Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien Säästöpankkien perustama Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sai Euroopan Keskuspankin myöntämän kiinnitysluottopankin toimiluvan maaliskuussa 2016 ja pankin toiminta käynnistettiin välittömästi. Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj vastaa Säästöpankkiryhmässä vakuudellisesta jälleenrahoituksesta tukkumarkkinoilla. Sp-Kiinnitysluottopankki laski marraskuussa 2016 liikkeeseen 500 miljoonan euron asunto-lainavakuudellisen katetun joukkolainan (Covered Bond, CB). Lainalla on Standard & Poor´sin antama luottoluokitus AAA. Sp-Kiinnitysluottopankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja on Säästöpankkiliitto osk:in jäsenluottolaitos maaliskuusta 2016 alkaen. Sen välittäjäpankkeina voi toimia ainoastaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit.

Säästöpankkiryhmän rakenteesta löytyy lisätietoa sivulta saastopankki.fi/saastopankkiryhma.

Toimintaympäristö

Globaali talous

Vuoden 2016 aikana nähtiin useita poliittisesti merkittäviä muutoksia. Iso-Britannian irtautuminen kansanäänestyksellä EU-jäsenyydestä oli jatkumoa unionin toistuville poliittisille kriiseille. Yhdysvaltojen presidentinvaalit olivat toinen merkittävä muutos, jonka vaikutukset maailman-kauppaan ja geopolitiikkaan tullaan näkemään lähivuosina. Suurista muutoksista huolimatta sijoitusmarkkinoilla säilyi usko talouden elpymiseen vahvana, ja vuoden toisella puoliskolla globaalien talouden elpymisen jatkui odotuksiin nähden hyvin.

Euroopassa kasvunäkymät olivat hajanaiset ja erot valtioiden välillä merkittäviä. Rakenneuudistusten hidastuminen ja pankkisektorin vaikeudet vaikuttivat osaltaan talouden elpymisvauhtiin. Erityisesti epävarmuus Iso-Britannian äänestystuloksen vaikutuksista hidasti investointien kasvua, mutta työllisyysilanteen parantuminen ja palvelusektorin positiivinen kehitys pitivät luovut positiivisina. Yhdysvalloissa työmarkkinoiden tilanne on parantunut jo usean vuoden ajan ja tämä kehitys jatkui myös vuoden 2016 aikana. Teollisten investointien alhainen kasvu painoi

osaltaan kasvulukemia, mutta loppuvuodesta nähty öljyn hinnannousu loi uskoa positiiviseen kehitykseen myös investointien osalta.

Merkittävä tekijä globaalien talouden näkökulmasta oli Kiinan tilanteen parantuminen elvytystoimenpiteiden seurauksena. Kiinan kansantalouden suuri velkataakka ja talouskasvun hidastuminen ovat puolestaan merkittäviä riskitekijöitä lähivuosina. Kehittyvien markkinoiden kasvunäkymiin liittyy edelleen merkittäviä riskejä, mutta raaka-ainehintojen elpyminen ja länsimaissa koettu talouskasvu ovat vakauttavia tekijöitä. Globaalitalouskasvu tulee elpymään lähelle 3 prosentin tasoa ensi vuoden aikana, ja merkittävin positiivinen vaikutus tulee olemaan Yhdysvaltojen talouden kehityksellä.

Sijoitusmarkkinat

Sijoitusmarkkinoilla vuosi 2016 käynnistyi heikosti, mutta sijoitustuotot elpyivät merkittävästi loppuvuotta kohden. Poikkeuksena olivat valtionlainsijoitukset. Korkomarkkinoiden näkökulmasta merkittävin muutos oli keskuspankkien rahapoliittisen elvytyksen asteittainen pienentyminen. Tämä johti etenkin vuoden viimeisellä neljänneksellä pitkien korkojen nousuun ja korkokäyrän jyrkentymiseen. Tällä on osaltaan positiivinen vaikutus pankkisektorin tuloskehitykseen. Ohjauksorkojen nousu tulee tapahtumaan pitkällä aikavälillä ja elvytysohjelmien alasajot tulevat kestämaan vuosia. Näkymät yritysten tuloskasvun parantumisesta tuki osakemarkkinoita, ja sijoittajien luottamus säilyi vahvana korkojen noususta huolimatta. Osakemarkkinoiden positiivinen kehitys heijastui myös yrityslainamarkkinoilla, joiden tuotot nousivat vuoden loppua kohden. Yhdysvaltojen talouden elpyminen johti dollarin vahvistumiseen loppuvuodesta ja tällä oli negatiivinen vaikutus kehittyvien markkinoiden sijoituksiin.

Vuosi 2017 tulee olemaan Euroopassa poliittisten riskien värittämä. Samanaikaisesti Yhdysvalloissa uusi presidentti käynnistää vaaliohjelmassa esitetyt muutokset. Nämä tekijät tulevat aiheuttamaan epävarmuutta sijoitusmarkkinoilla, mutta talouden positiivinen kehitys tulee jatkumaan ensi vuonna. Tällä on sijoitusmarkkinoita vakauttava vaikutus.

Suomen talous

Suomen talouskasvu on kehittynyt muuta Eurooppaa heikommin. Vientivetoinen talous on kärsinyt globaalitalouden hitaasta kasvusta sekä investointien puutteesta. Vuoden 2016 aikana käynnistynyt elpyminen on antanut kuitenkin uskoa paremmasta. Työttömyys on laskenut ja kotitalouksien luottamus on kohentunut merkittävästi. Yksityinen kulutus kasvaa ja alhainen korkotaso tukee kotitalouksien ostovoimaa. Teollisuuden näkymät ovat myös elpyneet, mutta teollisuustuotanto on edelleen alhaisella tasolla.

Ensi vuoden aikana työmarkkinoiden positiivinen kehitys tulee jatkumaan ja myös teollisuuden näkymät tulevat parantumaan. Hallituksen ajamat rakenneuudistukset ovat edenneet odotettua hitaammin ja tämän seurauksena toimenpiteiden riittävyys on kyseenalaista. Hallituksen asettamia työllisyystavoitteita ei tulla saavuttamaan. Talouskasvun tukemiseksi olisi syytä tarkastella lisätoimenpiteitä työmarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi sekä rakenneuudistusten eteenpäin viemiseksi.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntomarkkinoiden vuosi 2016 sisälsi jo optimistisuutta talouden elpymisestä. Vuosi oli huomattavasti tasaisempi kuin kaksi edeltävää vuotta ja myös vuoden sisällä tapahtuva vaihtelutrendi oli normaalimpi. Kokonaisuutena käytettyjen asuntojen markkinat päättyvät noin 3 % nousuun, mikä tarkoitti Suomessa yhteensä noin 58 000 käytetyn asunnon ja kiinteistön kauppaa vuonna 2016. Uusien asuntojen kauppa vilkastui selkeästi ollen jopa noin 28 % vilkkaampaa kuin vuonna 2015.

Asuntojen hinnoissa tapahtui lievää nousua, mikäli asuntomarkkinoita tarkastellaan laajana kokonaisuutena. Kuitenkin markkinoiden eriytyminen jatkui voimakkaana. Tämä tarkoittaa sitä, että asuntojen hinnoissa oli edelleen laskua taantuvilla ja muuttotappiollisilla alueilla. Voittajina olivat edelleen suuret kasvukeskukset sekä kehittyvien kaupunkien ydinalueet. Myyntiajat säilyivät edellisvuoden tasolla, keskiarvo oli noin 70 vuorokautta.

Edullinen lainaraha ja sen saatavuuden parantuminen sekä kuluttajien luottamuksen elpyminen olivat edelleen merkittävimmät ajurit asuntokaupalle. Lisäksi rakennustoiminnassa tuli selkeää muutos parempaan suuntaan.

Pankin liiketoiminta

Someron Säästöpankin liiketoiminnan kasvu ja tuloskehitys jatkuivat odotusten mukaisesti tilikauden aikana.

Someron Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet käsittävät luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Välitetyt luotot koostuvat SP-Kiinnitysluotto pankki Oyj:n sekä Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n kiinnitysluotoista, joiden määrä vuoden 2016 lopussa oli 70,2 miljoonaa euroa. Pankilla on jälleerahoitusvelvoite välittämiinsä kiinnitysluottoihin. Pankki on tilikauden aikana siirtänyt noin 41 miljoonaa euroa luottoja omasta taseestaan Sp-Kiinnitysluotto pankille.

Sijoitustuotteina pankin tuotevalikoimaan kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat sijoitusrahastot sekä Nooa Säästöpankin liikkeeseenlaskemat indeksilainat sekä sijoitusoblikaatiot. Pankki tarjoaa asiakkailleen myös omaisuudenhoitopalvelua, jossa salkunhoitajana on Sp-Rahastoyhtiö Oy. Lisäksi pankki tarjoaa asiakkailleen osakevälityspalveluja.

Vuoden lopussa asiakkailla oli pankin välittämiä rahasto- ja vakuutussäästöjä 117,1 miljoonaa euroa.

Pankin välittämät eläke- ja henkivakuutus tuotteet tuottaa säästöpankkien omistama Sp-Henkivakuutus Oy, joka tarjoaa pankin asiakkaille nykyaikaisia ja eri tilanteisiin sopivia vakuutussäästämisen tuotteita. Valikoima sisältää mm. säästö- ja eläkevakuutukset, lainaturvan, kapitalisaatiosopimuksen ja varainhoitovakuutuksen.

Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys- ja clearing palveluja. Säästöpankkien Keskuspankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja sen tehtävänä on myös varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeetti ja tukkuvarainhankinta. Säästöpankkien Keskuspankki hankkii rahoitusta ja operoi Säästöpankkiryhmän puolesta rahamarkkina- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujen selvityksen ja huolehtii myös Ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.

Kiinteistönvälittäjänä toimii säästöpankkien oma kiinteistönvälitysketju, jonka keskusyhtiönä on Sp-Koti Oy. Sp-Koti-ketju toimii franchising-periaatteella, jossa itsenäiset yhtiöt muodostavat pankin kanssa yhteistyössä toimivan valtakunnallisen välittäjäketjun.

Säästöpankin tarjoavat vakuutuksia verkkokaupassa, josta saa tavallisimmat henkilöasiakkaan vahinkovakuutus palvelut. Vakuutuksenantajana toimii Suomen Vahinkovakuutus Oy.

Tulos

Someron Säästöpankin liikevoitto oli 5,1 miljoonaa euroa (5,4 miljoonaa euroa vuonna 2015). Liikevoitto pieneni edellisestä vuodesta 0,3 miljoonaa euroa. Liikevoittoprosentiksi taseen vuosikeskiarvosta muodostui 1,1 prosenttia (1,2). Liiketuloksen heikkeneminen johtui korkokatteen laskusta ja sijoitustoiminnan tuottojen pienentymisestä. Pankin kulu-tuottosuhte oli 57,3 prosenttia (55,3).

Pankin keskeiset tuloslaskelmaerät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	01-12/2016	01-12/2015	Muutos-% *)	01-12/2014	Muutos-% **)
Korkokate	6 314	6 508	-3,0	5 866	10,9
Nettopalkkiotuotot	3 354	3 503	-4,2	3 439	1,9
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-190	-41	...	-114	64,2
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2 090	2 987		3 374	-11,5
Suojauslaskennan nettotulos	0	-1	...	10	...
Muut tuotot	1 192	885	34,8	967	-8,5
Tuotot yhteensä	12 760	13 841	-7,8	13 542	2,2
Henkilöstökulut	-2 950	-3 037	-2,9	-2 792	8,8
Muut hallintokulut	-2 772	-3 072	-9,8	-2 759	11,3
Muut kulut	-1 592	-1 540	3,4	-1 542	-0,1
Kulut yhteensä	-7 314	-7 650	-4,4	-7 093	7,9
Kulu-tuottosuhte	57,31	55,27		52,38	
Arvon alentumistappiot luotoista	-366	-786	-53,5	-835	-5,9
Liikevoitto	5 081	5 405	-6,0	5 614	-3,7
Tilikauden voitto	5 672	3 096	83,2	3 369	-8,1
*) Muutos 2016-2015					
**) Muutos 2015-2014					

Pankin korkokatteeksi muodostui 6,3 miljoonaa euroa (6,5). Korkokate pieneni 0,2 miljoonalla eurolla edelliseen tilikauteen verrattuna. Korkokatetta vahvistivat suojaavista korkojohdannaisista saadut korot, joiden määrä korkokatteessa oli 0,1 miljoonaa euroa (1,0).

Korkotuottojen määrä oli 8,0 miljoonaa euroa (9,2), jossa vähennystä edellisvuodesta oli 1,2 miljoonaa euroa. Korkotuotoista merkittävimmän osan muodostivat antolainauksen korkotuotot. Korkokulut olivat 1,7 miljoonaa euroa (2,6). Korkokulut vähenivät edelliseen tilikauteen verrattuna 1,0 miljoonaa euroa. Korkokulut koostuivat pääasiassa yleisön talletuksille maksetuista koroista.

Nettopalkkiotuotot olivat 3,4 miljoonaa euroa (3,5). Tästä palkkiotuottojen osuus oli 4,3 miljoonaa euroa (4,1) ja palkkiokulujen 0,9 miljoonaa euroa (0,6). Palkkiotuottoihin sisältyy välitetyistä tuotteista saatuja palkkioita yhteensä 1,5 miljoonaa euroa (1,2), josta välitetyistä kiinnitysluotto-pankin luotoista saadut palkkiot olivat 0,1 miljoonaa euroa (0,0) ja muista välitetyistä tuotteista 1,4 miljoonaa euroa (1,2). Välitetyistä kiinnitysluotoista saadut palkkiot sisältyvät edellä esitettyihin lukuihin nettomääräisinä. Muista palkkiotuotoista merkittävimpiä olivat palkkiot antolainauksesta 1,0 miljoonaa euroa (1,0), palkkiot maksuliikenteestä 1,3 miljoonaa euroa (1,5), palkkiot omaisuuden hoidosta ja lainopillisista tehtävistä 0,3 miljoonaa euroa (0,3) ja palkkiot takauksista 0,1 miljoonaa euroa (0,1).

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotoiksi muodostui -0,2 miljoonaa euroa (0,0). Erään sisältyi tuloksen kautta käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen myyntivoittoja ja -tappioita 0,0 miljoonaa euroa (0,0) sekä näiden realisoitumattomia arvostusvoittoja ja -tappioita 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Lisäksi tuloserä sisältää rahavirtaa suojaavista korko-optioista suoraan tulokseen kirjattavan aika-arvon muutoksen ja suojauksen tehottoman osuuden, joiden yhteismäärä tilikaudella oli 0 miljoonaa euroa (0), sekä valuuttatoiminnan nettotuotot -0,2 miljoonaa euroa (0,0).

Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 2,1 miljoonaa euroa (3,0). Tästä myyntivoitot- ja tappiot olivat 2,2 miljoonaa euroa (3,1). Erään sisältyy myös käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirrettyjä arvonalentumistappioita -0,1 miljoonaa euroa (-0,1).

Suojauslaskennan nettotulos oli 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Erä muodostuu käypää arvoa suojaavien korkojohdannaisten ja suojattavien kohteiden käypien arvojen muutosten erotuksesta.

Muut tuotot sisältävät tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, sijoituskiinteistöjen nettotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot, yhteismäärältään 1,2 miljoonaa euroa (0,9). Saadut osingot olivat 0,4 miljoonaa euroa (0,3), jossa kasvua edellisvuoteen oli 0,1 miljoonaa euroa. Sijoituskiinteistöjen nettotuotoksi muodostui 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat 0,8 miljoonaa euroon (0,6). Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät 0,5 miljoonaa euroa kertaluonteisia eria liittyen Visa Europen myyntiin Visa Inc. -yhtiölle. Visa Europen hallitus sopi vuoden 2015 lopulla yhtiön omistajien valtuuttamana yhtiön myymisestä yhdysvaltalaiselle Visa Inc. -yhtiölle edellyttäen, että tarvittavat viranomaisluvut saadaan. Tarvittavat viranomaisluvut saatiin kevään ja alkukesän aikana, ja kauppa toteutui suunnitellussa aikataulussaan kesäkuussa 2016.

Henkilöstökulut muodostuvat palkkakuluista sekä eläke- ja muista henkilösivukuluista. Näiden kulujen kokonaismäärä oli 2,9 miljoonaa euroa (3,0), mikä oli 0,1 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisenä vuonna.

Muut hallintokulut olivat 2,8 miljoonaa euroa (3,1). Muut kulut, 1,6 miljoonaa euroa (1,5), käsittävät poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaisten poistojen määrä oli 0,1 miljoonaa euroa (0,1). Arvonalentumisia omassa käytössä olevien kiinteistöyhteisöjen osakkeista kirjattiin 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Liiketoiminnan muut kulut olivat 1,5 miljoonaa euroa (1,4).

Luotoista ja takauksista kirjattujen arvonalentumistappioiden nettomäärä tilikauden tuloksessa oli 0,4 miljoonaa euroa (0,8), jossa vähennystä edellisvuodesta oli 0,4 miljoonaa euroa. Arvonalentumistappioiden bruttomäärä oli 1,0 miljoonaa euroa (0,9). Arvonalentumisten peruutuksia kirjattiin 0,6 miljoonaa euroa (0,0) ja palautuksia aikaisemmin toteutuneiksi luottotappioiksi kirjatusta saamisista saatiin 0,1 miljoonaa euroa (0,1).

Tase

Pankin tase pieneni vuoden 2016 aikana ollen vuoden lopussa 449,7 miljoonaa euroa (467,3). Taseessa olevien luottojen määrä oli 328,5 miljoonaa euroa. Talletusten määrä oli 317,4 miljoonaa euroa.

Someron Säästöpankin taseen keskeiset erät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	31.12.2016	31.12.2015	Muutos-% **)	31.12.2014	Muutos-% ***)
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	328 482	352 892	-6,9	305 011	15,7
Luotot	328 482	352 892	-6,9	305 011	15,7
Sijoitukset	116 997	109 825	6,5	118 495	-7,3
Saamiset luottolaitoksilta	6 892	7 977	-13,6	27 697	-71,2
Saamistodistukset	52 992	47 833	10,8	30 605	56,3
Osakkeet ja osuudet	52 616	49 584	6,1	55 763	-11,1
Kiinteistöt	4 497	4 432	1,5	4 431	0,0
Johdannaissopimukset	133	168	-20,5	1 069	-84,3
Johdannaissopimukset vastaavaa	133	168	-20,5	1 069	-84,3

Yleisön talletukset *)	317 361	306 291	3,6	314 105	-2,5
Velat luottolaitoksille	49 080	76 573	-35,9	23 432	...
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	11 109	17 386	-36,1	24 664	-29,5
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	11 109	17 386	-36,1	24 664	-29,5
Oma pääoma	53 906	47 001	14,7	45 272	3,8
Tilinpäätössiirtojen kertymä	12 120	14 027	-13,6	12 489	12,3
ROA %	0,8	1,0		1,1	
Omavaraisuusaste	14,1	12,5		12,9	
Vakavaraisuussuhde	23,08 %	20,72 %		20,65 %	
*) Luku ei sisällä suojauksesta johtuvaa käyvän arvon muutosta					
**) Muutos 2016-2015					
***) Muutos 2015-2014					

Luotonanto

Someron Säästöpankin luotonannon kokonaismäärä tilikauden lopussa oli 398,7 miljoonaa euroa (383,0). Luotonanto sisältää pankin taseessa olevat luotot 328,5 miljoonaa euroa (352,9) sekä pankin välittämät SP-Kiinnitysluottopankin ja Aktia Hypoteekkipankin kiinnitysluotot, jotka eivät sisälly pankin taseeseen. Välitettyjen kiinnitysluottojen määrä vuoden lopussa oli 70,2 miljoonaa euroa (30,1). Pankin valtion varoista välittämät luotot sisältyvät pankin taseeseen erään Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Niiden määrä vuoden lopussa oli 0,4 miljoonaa euroa (0,6).

Mukaan luettuna välitetyt kiinnitysluotot luottoja nostettiin ja uudistettiin vuoden aikana yhteensä 160,2 miljoonaa euroa. Luotonannon nettolisäys oli 15,7 miljoonaa euroa eli 4,1 prosenttia.

Järjestämättömät saamiset olivat 3,7 miljoonaa euroa (2,0) eli 1,7 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömien saamisten määrä oli 0,9 prosenttia (0,5) kokonaisluotonannon ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin sisältyvien takausten yhteismäärästä.

Lisäksi lainanhoitajoustolliset saamiset olivat 4,3 miljoonaa euroa (3,9). Lainanhoitajoustolliset saamiset ovat saamisia, joiden lainaehdot on neuvoteltu uudelleen tai asiakkaan rahoitusta on järjestelty heikentyneen maksukyvyn johdosta.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kuuluvat asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset, 4,4 miljoonaa euroa (3,9) muodostuvat pääasiassa pankki- ja muista takauksista.

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset, joiden määrä tilikauden päättyessä oli 11,9 miljoonaa euroa (14,0) koostuvat pääasiassa myönnettyistä nostamattomista luotoista.

Sijoitukset

Pankin sijoitukset kohdistuivat pääosin talletuksiin muissa luottolaitoksissa, saamistodistuksiin, osakkeisiin ja osuuksiin sekä kiinteistöihin, jotka sisältyvät tase-erään Aineelliset hyödykkeet. Aineelliset hyödykkeet on eritelty liitetiedossa 1.8.

Pankin talletukset muissa luottolaitoksissa olivat 6,9 miljoonaa euroa (8,0). Määrä oli 1,1 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Sijoitukset saamistodistuksiin muodostuivat rahamarkkina-arvopapereista ja joukkovelkakirjalainoista. Niiden määrä tilikauden päättyessä oli

53,0 miljoonaa euroa (47,8). Pankki luopui Aktia Hypoteekkipankin osakkeista vuoden 2016 aikana, kirjaten 0,2 miljoonaa euroa tappiota.

Sijoitukset osakkeisiin ja osuuksiin olivat kauden päättyessä 52,6 miljoonaa euroa (49,6). Tästä toiminnalle välttämättömien osakkeiden ja osuuksien osuus oli 12,6 miljoonaa euroa (12,5) ja muiden osakkeiden ja rahasto-osuuksien osuus 40,0 miljoonaa euroa (37,1). Pankilla ei ole hallussaan julkisesti noteerattuja osakkeita, joilla se kävisi aktiivisesti kauppaa.

Pankin kiinteistöomaisuuden arvo taseessa oli 4,5 miljoonaa euroa (4,4). Tästä omassa käytössä olevien kiinteistöjen arvo oli 3,1 miljoonaa euroa (3,1) ja sijoituskiinteistöjen arvo 1,4 miljoonaa euroa (1,3). Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 1.8.

Johdannaissopimukset

Pankki käyttää johdannaissopimuksia korkoriskiensä suojaamiseen. Tilikauden päättyessä johdannaisten positiivinen käypä arvo taseen vastaavaa -puolella, tase-erässä Johdannaissopimukset, oli yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (0,2), josta käypää arvoa suojaavien johdannaisten osuus oli 0,1 miljoonaa euroa (0,2) ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Taseen vastattavaa -puolella, tase-erässä Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat, johdannaisten negatiivinen käypä arvo yhteensä oli 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Tästä käypää arvoa suojaavien johdannaisten osuus oli 0,0 miljoonaa euroa (0,0) ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Pankki suojsi käyvän arvon suojauksella avistaehtoista talletussalkkua. Suojausinstrumenttina olivat koronvaihtosopimukset. Lisäksi pankki suojsi osaketalletusten arvonmuutoksia osakeoptioilla. Rahavirran suojauksella pankki suojsi vaihtuvakorkoisen antolainauksen tulevaa korkovirtaa, jossa suojausinstrumenttina olivat korko-optiot ja/tai koronvaihtosopimukset.

Johdannaissopimukset eritellään liitetiedoissa 1.6. Vakavaraisuuslaskennassa johdannaiset sisältyvät luotto- ja vastapuoliriskin vakavaraisuusvaatimukseen.

Yleisön talletukset

Pankin varainhankinnasta valtaosa muodostui yleisöltä vastaanotetuista talletuksista. Talletusten määrä vuoden lopussa oli 317,4 miljoonaa euroa (306,3). Talletukset kasvoivat vuoden aikana 11,1 miljoonaa euroa.

Talletukset käyttely- ja säästämistileillä kasvoivat vuoden aikana 33,4 miljoonaa euroa ja niiden määrä vuoden vaihteessa oli 201,3 miljoonaa euroa (167,8). Sijoittamis- ja asunosaastöpalkkiotilien vähennys oli 22,4 miljoonaa euroa ja niitä oli vuoden vaihteessa 116,1 miljoonaa euroa (138,5).

Muut velat

Muut velat muodostuvat pääasiassa veloista luottolaitoksille ja liikkeeseen lasketuista velkakirjoista, joita ovat sijoitustodistukset, joukkovelkakirjalainat sekä debentuurit, joilla on huonompi etuoikeus kuin pankin muilla veloilla.

Velat luottolaitoksille olivat 49,1 miljoonaa euroa (76,6). Erä sisältää muiden luottolaitosten pankkiin tekemät talletukset sekä pankin muut velat muille luottolaitoksille, jotka olivat 13,4 miljoonaa euroa (13,4). Muita velkoja ovat mm. repomyynnit, joiden määrä vuoden vaihteessa oli 13,4 miljoonaa euroa (13,4).

Tilikauden päättyessä liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä pankin taseessa oli yhteensä 11,1 miljoonaa euroa (17,4).

Muut vieraan pääoman erät muodostuivat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtyvistä eristä.

Oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä

Pankin oma pääoma tilikauden päättyessä oli 53,9 miljoonaa euroa (47,0). Lisäystä edelliseen tilikauteen verrattuna oli 6,9 miljoonaa euroa. Omaan pääomaan sisältyvän käyvän arvon rahaston määrä laskennallisilla veroilla oikaistuna oli 2,2 miljoonaa euroa (1,0). Määrä koostui rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksesta 0,0 miljoonaa euroa (0,0) ja myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta 2,2 miljoonaa euroa (1,0).

Tilinpäätössiirtoja ovat poistoerot ja verotusperusteiset varaukset, joiden yhteismäärä kauden päättyessä oli 12,1 miljoonaa euroa (14,0), josta luottotappiovaraus oli 12,1 miljoonaa euroa (14,0). Vuonna 2016 luottotappiovarauksta purettiin -1,9 miljoonaa euroa (kasvatettiin 1,5 miljoonaa euroa), jonka jälkeen varauksen määrä tilinpäätöksessä oli 4,4 prosenttia saamisista. Varauksesta 2,4 miljoonaa euroa on siirretty vararahastoon. Tilikauden aikana ei kirjattu poistoeron muutosta.

Keskinäinen vastuu

Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö, jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Säästöpankkiliitto osk toimii Yhteenliittymän keskusyhteisönä.

Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitostensa veloista ja sitoumuksista yhteenliittymälain mukaisesti. Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälain mukaisesti tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän estämiseksi. Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan yhteenliittymälain säädetyin perustein keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena, taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus yhteenliittymälain mukaisesti valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa ja antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperusteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisöllä on oikeus vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettavaksi näiden Yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Talletussuoja

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) mukaan talletuspankilla on velvollisuus kuulua talletussuojajärjestelmään ja maksaa talletussuojamaksua. Talletussuoja korvaa tallettajien varat, jos ne eivät ole käytettävissä luottolaitoksen jouduttua pysyviin maksuvaikeuksiin. Korvaus on enimmillään 100.000 euroa yhtä luottolaitosta kohden. Samaan talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä luottolaitoksena. Tämä tarkoittaa, että yhdessä tai useammassa yhteenliittymään kuuluvassa talletuspankissa olevat varat korvataan yhteensä 100.000 euron enimmäismäärään asti. Säästöpankkien yhteenliittymä on tässä tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymä.

Pankin talletussuojamaksu oli tilikaudella 60 tuhatta euroa. Talletussuojasta vastaa vuoden 2015 alusta perustettu uusi viranomainen, Rahoitusvakausvirasto. Vanha talletussuojarahasto

hyvittää kuitenkin jäsenpankeilleen Rahoitusvakuusviraston vuodelle 2016 määräämät talletus-suojamaksut siinä suhteessa kuin kukin Vanhan talletussuojarahaston jäsenpankit ovat vuosien kuluessa kartuttaneet rahastoa. Näin ollen talletussuojamaksulla ei ole pankille kuluvaikutusta tilikaudella 2016.

Sijoittajien turva

Someron Säästöpankki kuuluu myös sijoittajien korvausrahastoon, jonka suojan piiriin kuuluvat kaikki ei-ammattimaiset sijoittajat.

Sijoittajien korvausrahaston tarkoituksena on sen jäseninä olevien sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten korvausrahaston suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamisten turvaaminen. Korvausrahaston varoista korvataan sijoituspalveluyrityksen hallussa tai hallinnoitavana sijoituspalvelun tarjoamisen yhteydessä olevat suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamiset. Samalle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on yhdeksän kymmenesosaa sijoittajan samalta sijoituspalveluyritykseltä olevan saamisen määrästä, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Vakavaraisuuden hallinta

Someron Säästöpankki on määritellyt vakavaraisuuden hallintaprosessin, jonka tavoitteena on pankin riskinkantokyvyn riittävyden turvaaminen suhteessa toiminnan kaikkiin olennaisiin riskeihin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokyvynsä vastaamaan pankin riskien yhteismäärää. Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Pankki toimii strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoiminta-alueella pankki kykenee pitämään toimintaansa sisältyvät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä. Pankin vakavaraisuuden hallinnasta vastaa pankin hallitus, joka myös määrittelee toimintaan liittyvät riskirajat. Pankin hallitus käy vuosittain läpi pankin vakavaraisuuden hallintaan liittyvät riskit, pääomasuunnitelman sekä riskeille asetetut rajat.

Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan pankki laatii mm. tulos-, kasvu- ja vakavaraisuusennusteet. Ennusteiden perusteella pankki kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään ylläpitämään.

Omat varat ja vakavaraisuus

Someron Säästöpankin vakavaraisuus on vahvalla tasolla ja täyttää sekä 8 %:n vähimmäistason että lisäpääomavaatimukset. Vuoden 2015 alussa otettiin käyttöön sekä kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % että muuttuva lisäpääomavaatimus, jonka viranomaiset voivat tarvittaessa asettaa 0 - 2,5 %:n tasolle. Vuonna 2016 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta ei asetettu.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Säästöpankki soveltaa vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin osalta perusmenetelmää. Someron Säästöpankki julkistaa vakavaraisuus-

laskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietoja. Puolivuosittain tehtävässä osavuositarkastuksessa julkistetaan keskeiset vakavaraisuustiedot.

Säästöpankkiryhmä julkistaa Säästöpankkien yhteenliittymän ns. Pilari III:n mukaiset vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on luettavissa www.saastopankki.fi-verkkopalvelussa.

Someron Säästöpankin omat varat yhteensä olivat 63,9 miljoonaa euroa (58,5), kun omien varojen vähimmäisvaatimus oli 22,2 miljoonaa euroa (22,6). Ydinpääoma (CET1) määrä oli 63,0 miljoonaa euroa. Ensisijaisten omien varojen määrä oli 63,0 miljoonaa euroa (56,7). Toissijaiset omat varat olivat 0,9 miljoonaa euroa (1,8).

Säästöpankin vakavaraisuutta koskevat tiedot sisältyvät Säästöpankkiryhmän konsolidoituun tilinpäätökseen. Yhteenliittymälain 21 ja 21 a §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia ei sovelleta Säästöpankkiin.

Someron Säästöpankin vakavaraisuussuhde nousi vuoden aikana 2,3 prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopussa 23,02 prosenttia. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 22,70 % (20,07 %).

VAKAVARAISUUSLASKELMA

Tuhatta euroa

Omat varat	2016	2015
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	63 603	58 223
Vähennykset ydinpääomasta	-557	-1 551
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	63 046	56 672
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä		
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1) yhteensä		
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1) yhteensä	63 046	56 672
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	891	1 903
Vähennykset toissijaisesta pääomasta		- 65
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	891	1 838
Omat varat (TC = T1 + T2) yhteensä	63 937	58 509
Riskipainotetut erät		
Luotto- ja vastapuoliriski	246 998	246 570
Vastuun arvonokaisuriski (CVA)	295	423
Markkinariski	10 220	16 014
Valuuttariski	10 220	16 014
Operatiivinen riski	20 278	19 359
Riskipainotetut erät yhteensä	277 792	282 366
Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomapuskuri (2,5%)	6 945	7 059
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	22,70 %	20,07 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	22,70 %	20,07 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	23,02 %	20,72 %

Someron Säästöpankin vakavaraisuuden kehitykseen vaikuttivat tuloksen lisäksi taseluottojen KLP-siirrot, luottotappiovarauksen purkaminen sekä pankin sijoitussalkun omaisuusluokkamuu-
tokset.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankin vähimmäisomavaraisuusaste oli 13,75 prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa pankin ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuisiin.

	2016	2015
Ensisijainen pääoma	63 046	56 672
Vastuiden kokonaismäärä	458 383	484 892
Vähimmäisomavaraisuusaste	13,75 %	11,69 %

Kriisinratkaisusuunnitelma

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1995/2014), joka luo Säästöpankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman alkuvuodesta 2017. Osana kriisinratkaisusuunnitelmaa tullaan asettamaan yhteenliittymätasolla vaatimus omien varojen ja vähennyskelpoisten velkojen määrästä (MREL-vaade) ja se astuu voimaan 31.12.2017. Vaadetta ei kohdisteta jäsenluottolaitoksiin, mutta jäsenluottolaitoskohtaista vaatimusta tullaan arvioimaan uudelleen vuonna 2018. MREL-vaade on luonteeltaan Pilari 2 -tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoite

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi

Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien sekä siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, mittaamista, rajoittamista ja seuranta. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköisyyttä tai uhkaa valvottavan maineelle ja siten varmistamaan ryhmästrategian toteuttamista. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa.

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa toiminnan jatkuvuus. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta riittävästä ja tehokkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta luo edellytykset riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittaukselle ja riskien rajaamiselle pankin kannalta turvalliselle tasolle. Eri riskialueiden ja liiketoimintojen edellyttämät pääomatarpeet määritetään luotettavasti ja riippumattomasti sekä pääoma kohdennetaan suunnitelmallisesti nykyisen ja suunnitellun riskinoton mukaan sekä pankin maksuvalmiuden hallinnan kannalta oikein.

Riskienhallinta on osa pankin sisäistä valvontaa ja keskeinen osa pankin operatiivista toimintaa. Pankin riskienhallintastrategia perustuu hallituksen pankille vahvistamaan päämäärään ja liiketoimintastrategiaan, riskienhallintaohjeisiin, valtuusjärjestelmään sekä keskeisimmistä liiketoiminnan osa-alueista tuotettavaan riski- ja poikkeamaraportointiin.

Pankki kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskeeseen osaan. Pankilla ei ole taloudelliseen kantokykyynsä nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitusriskikeskittymiä eikä pankki niitä strategiansa mukaisesti myöskään ota.

Pankki pitää vakavaraisuutensa turvallisella tasolla. Pankin vakavaraisuutta ja riskienkantokykyä vahvistetaan kannattavalla liiketoiminnalla. Luotto- ja muiden riskien muodostaman tappioutahan pankki huomioi tilinpäätöksessään riittävillä arvonalentumiskirjauksilla ja muilla tappiokirjauksilla.

Hallitukselle annetaan säännöllisesti tietoa pankin eri riskeistä ja niiden tasoista. Pankin hallitus asettaa riskinottohalukkuuden tason hyväksymällä riskialuekohtaiset riskistrategiat ja tarvittavat riskilimitit ja seurantarajat. Riskistrategian toteutumista seurataan riskilimiittien ja seurantarajojen valvonnalla ja raportoinnilla, jota suoritetaan liiketoiminnasta riippumattomasti. Hallitus myös hyväksyy valtuudet ja puitteet riskinotolle määrittelemällä sallitut riskirajat eri riskialueille. Valtuuksien puitteissa vastuu päivittäisestä riskiseurannasta ja valvonnasta kuuluu toimivalle johdolle. Toimiva johto hyödyntää seurannassaan järjestelmien tuottamia raportteja eri riskien osa-alueilta. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitetut järjestelmät sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon pankin toiminnan luonteen ja laajuuden.

Pankilla on seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamassa tehokas ja kattava sisäinen valvonta:

- riippumaton riskienvalvonta
- säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- sisäisen tarkastuksen toiminto

Riippumattoman riskienvalvonnan tehtävänä on varmistaa ja valvoa, että pankin riskienhallinta on riittävällä tasolla suhteessa pankin liiketoiminnan laatuun, laajuuteen, monimuotoisuuteen ja riskeihin. Riskienvalvontatoiminnon tehtävänä on avustaa pankin hallitusta ja toimivaa johtoa riittävän riskienhallinnan järjestämisessä sekä toimivuuden ja tehokkuuden valvonnassa.

Compliance-toiminnon tavoitteena on varmistaa, että pankissa noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä. Compliance-toiminnon vastuulla on valvoa, että pankissa noudatetaan annettuja sisäisiä ohjeita, henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä muita rahoitusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita.

Pankin hallitus on asettanut pankille sisäisen tarkastuksen ja vahvistanut sisäiselle tarkastukselle tarkastussuunnitelman sekä raportointiperiaatteet.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on pankin toimintaorganisaation sisäisen valvonnan laajuuden ja riittävyuden arviointi sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden valvonta ja arviointi. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Pankin hallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä lainsäädännön, viranomaisvaateiden ja keskusyhteisön hallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Pankin toimitusjohtaja ja muu johto vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä lainsäädännön, viranomaisvaateiden sekä keskusyhteisön ja pankin oman hallituksen antamien tarkempien sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti.

Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinnan menettelytapoja ylläpidetään ja kehitetään keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta, jotta varmistetaan että myös kaikki uudet, olennaiset mutta aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä

toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissopimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä, takauksista.

Pankin hallitus ohjaa pankin luottoriskien hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä niiden valvontaa ja raportointia vahvistamallaan luottoriskistrategialla, sen perusteella antamallaan luottoriskejä ja niiden hallintaa koskevilla muilla ohjeilla sekä asettamallaan riskilimiiteillä ja muilla seurantarajoilla.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien riskien tulos- ja vaka-varaisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Hallituksen vahvistama liiketoimintastrategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja maaseutuyrittäjät sekä pienyritykset. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinonharjoittajien yhteinen osuus on noin 57,1 % (61,1 %). Maaseutuyrittäjien osuus taseessa olevista luotoista on 22,1 % (20,0 %) ja muiden 20,8 % (18,9 %). Valtaosa, 65,1 % (65,3 %), pankin luotoista on myönnetty asuntovuokrausta vastaan.

Asiakkaiden luottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Luotonmyöntö perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään luotonhoitokykyyn. Asiakkaan maksukyky, aiempi maksukäyttäytyminen, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Olemassa olevat luotot luokitellaan luottoluokitus-mallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttäytymisen muutokset.

Pankin hallitus tekee suurimmat luottopäätökset. Hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin johtoryhmälle ja muille nimetyille toimihenkilöille. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntämällä. Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista, joita vastaan luottoa voidaan myöntää.

Luottoriskiä arvioidaan jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiakaskohtaisia vastuiden ja vakuuksien määriä seurataan asiakasvastuuhenkilöiden taholta perustuen jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaiden toiminnan seuraamiseen. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastuista ja järjestämättömistä luotoista. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankilla ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittäisivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia pankin omista varoista (ns. suuret asiakasriskit). Pankin luotto-

kantaan sisältyvät riskit ovat tehtyjen selvitysten perusteella pankin vuositulostasoon ja riskinkantokykyyn nähden alhaisella tasolla.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleenaohituksen kustannusten hallitsematon nousu. Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin. Pankin liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana on pankin asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan kohdeasiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Hallituksella on kokonaisvastuu likviditeettiriskistrategiasta, riskinottoason linjauksesta ja likviditeettiriskin hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät likviditeettiriskin tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Pankin hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja muun ohjeistuksen sekä asettaa likviditeettiriskin seurannalle limiitit ja muut seurantarajat.

Someron Säästöpankki hankkii tarvitsemansa jälleenaohituksen talletuksina omalta toimialueeltaan. Talletustiliehtojen mukaan merkittävä osa jälleenaohituksesta on avistaehtoista jakautuen yli 23 800 tallettaja-asiakkaalle. Pankin tavoitteena on pidentää jälleenaohituksensa maturiteettia ja ylläpitää laajaa rahoitus pohjaa.

Pankki pitää maksuvalmiutensa hyvänä sijoittamalla likvidit varat pääosin jälkimarkkinakelpoisiin rahoitusinstrumentteihin ja lyhytaikaisiin talletuksiin muihin rahalaitokseen. Pankin taseessa olevista luotoista on 7,7 % (7,5 %) luotoissa, joiden luottoaika on yli 20 vuotta. Vuoden 2016 aikana pankin rahoitusasema pysyi vakaana.

Markkinariski

Markkinariskejä syntyy pankin rahoitustaseista, joka koostuu anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenaohituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista.

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseeseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloarvon kautta. Rahoitustaseeseen korkoriskin hallinnan periaatteet on kuvattu alla kohdassa rahoitustaseeseen korkoriski. Pankin liiketoimintaan ei lähtökohtaisesti kuulu kaupankäynti omaan lukuun tai asiakaskaupankäynti. Johdannaisten käyttö on rajoitettu suojaustarkoitukseen.

Kaupankäyntitoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta. Pankin tavoitteena arvopaperisijoituksissa on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun markkinariski muodostuu sijoituskohteen hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitussalkun omistuksen arvoon ja sitä kautta tuottoon. Sijoitussalkun markkinariskiä mitataan ja seurataan omaisuusluokittain, vastapuolitain ja sektoreittain. Hallitukselle ja riskivaliokunnalle raportoidaan säännöllisesti sijoitussalkun position kehitys ja suurimmat vastapuolet.

Pankki sijoittaa arvopapereihin vain siten, että kurssimuutosten tulosvaikutus ei vaaranna pankin vakavaraisuutta tai kannattavuutta. Tilinpäätöshetkellä pankin tulokseen sisältyi arvopape-

reista kirjattuja realisoitumattomia arvomuutoksia nettomäärältään 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Lisäksi realisoitumattomia arvomuutoksia sisältyy käyvän arvon rahastoon, määrältään 2,2 miljoonaa euroa (0,1), josta rahavirran suojauksessa käytettävien johdannaisten arvomuutos oli 0,0 miljoonaa euroa (0,0) ja myytävissä olevien rahoitusvarojen arvomuutos 2,2 miljoonaa euroa (1,0) Arvopapereiden realisoitumattomista arvomuutoksista aiheutuva vaikutus pankin omiin varoihin oli 2,1 miljoonaa euroa (0,8) Pankilla ei ole arvopapereihin liittyvää koko toiminnan selvitysriskistä aiheutuvaa vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta.

Sijoitusten hajauttamisella vähennetään yksittäisistä sijoituksista aiheutuvaa keskittyneisyysriskiä. Hallituksen vahvistamassa sijoitustoiminnan ohjeessa on asetettu rajat pankin sijoituksista osakkeisiin ja osuuksiin. Pankilla ei ole sijoituskokonaisuuksia, joissa sijoitusten ja saamisten määrä ylittäisivät luottolaitoslain asettaman ylärajan 25 prosenttia pankin omista varoista.

Rahoitustaseen korkoriski

Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloriskin kautta. Pankin liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy pankin rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Pankin kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määritellyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloriski). Korkoriski voidaan edelleen jakaa seuraaviin riskilajeihin:

- korkokäyräriski, joka syntyy korkokäyrän muutosten vaikutuksena varojen ja velkojen tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon
- uudelleenhinnoitteluriski, joka syntyy kiinteäkorkoisten erien osalta maturiteettien eriaikaisuudesta ja vaihtuvakorkoisten erien osalta varojen ja velkojen eriaikaisesta uudelleenhinnoittelusta
- korkoperusteriski, joka syntyy varojen ja velkojen erilaisista korkoperusteista
- optionaalisuusriski, joka syntyy itsenäisistä ja kytketyistä optioista, joissa päätös toteutuksesta voi riippua koroista. Tällaisia ovat mm. joukkovelkakirjoissa kytketyt osto- tai myyntioptiot sekä oikeus lainan takaisinmaksuun tai talletuksen nostoon ennen aikaisesti ilman korvausta.

Korkoriskien hallinnan tavoitteena on pankin korkokatteen ja nykyarvon vakauttaminen tasolle, jossa pankin liiketoiminta on kannattavaa, sekä niiden vaihtelun rajoittaminen siten, että pankin vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaissakaan korkoympäristön muutoksissa. Pankin riskinottohalukkuus korkoriskin osalta kuvataan pankin hallituksen asettamalla korkoriskilimiiteillä. Korkoriskiä voidaan hallita muokkaamalla tuote- ja taserakennetta, suunnittelemalla sijoitusten ja liikkeeseenlaskujen korkosidonnaisuutta ja maturiteettia sekä tekemällä suojaavia korkojohdannaisia.

Pankki käyttää korkokatteen suojaamisessa korkojohdannaisia: koronvaihtosopimuksia. Johdannaisten korkoriskiä seurataan erikseen sekä nykyarvo- että tuloriskilaskennassa.

Pankin korkoriskiä mitataan kuukausittain sekä korkokatteen että taseen nykyarvon muutoksen kautta. Nykyarvomenetelmässä mitataan, kuinka paljon taseen käypä arvo muuttuu korkojen muuttuessa ja kunkin tase-erän markkina-arvon odotetaan muodostuvan kyseisen instrumentin luomien rahavirtojen nykyarvona. Tuloriskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatetta vuoden horisontilla markkinakorkojen muuttuessa.

Pankin hallitus on myöntänyt toimivalle johdolle valtuudet suojaavien johdannaisten käyttöön. Korkoriskiään pienentääkseen pankki käyttää suojaavia johdannaissopimuksia, joiden käytöstä on tehty tarkempaa selkoa kohdassa johdannaissopimukset.

Pankki käyttää korkoriskin mittaamisessa taseanalyysia, joka mittaa termiinikorkojen yhden ja kahden prosenttiyksikön muutosten vaikutusta tulevien 1 - 60 kk:n korkokatteen ennustukseen. Ennuste lasketaan raportointihetkellä markkinoilta saatavilla termiinikoroilla seuraaville viidelle vuodelle.

Avoimen korkoriskin määrää mitataan korkoherkkyydellä, joka huomioi edellä mainittujen korkoshokkien vaikutuksen korkokatteeseen tulevina vuosina. Pankin korkoriski oli 31.12.2016 +/- 14/0 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta, jos korkotaso muuttuisi yhden prosenttiyksikön verran. Kahden prosenttiyksikön muutoksella pankin korkoriski olisi vastaavasti +/- 25/0 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta. Korkoriski raportoidaan säännöllisesti hallitukselle, joka on vahvistamisaan ohjeissa antanut enimmäismäärät pankin korkoriskille.

Johdannaissopimukset

Pankki suojaa korollisia velkojaan korkojen muutoksia vastaan korkojohdannaisilla ja osaketal-letusten arvonmuutoksia osakeoptioilla sekä soveltaa niihin suojauslaskentaa koskevia mää- räyksiä sekä seuraa säännöllisesti suojausten tehokkuutta. Johdannaiset eritellään liitetiedossa 1.6. Pankki seuraa kuukausittain johdannaisiin liittyviä riskejä kuten johdannaisten käyvän arvon muutoksia verrattuna korkokäyrän muutoksiin sekä muutoksia pankin taseasemassa ja korko- kateen herkkyydessä koronmuutoksille

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai va- hingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankin ydinliiketoimintaan. Pankin kiinteistö- kohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuus on arvioitu ja tilinpäätöksessä arvostettu pääosin kauppahin- tamenetelmällä. Markkinaperusteista tuottovaadetta asetettaessa on otettu huomioon kiinteistö- kohteen sijainti, kunto, käyttötarkoitus ja markkinanäkymät. Tuottoarvomenetelmän lisäksi eri- tyisesti asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa on käytetty kauppahintamenetelmää. Pankin kiinteistöriskiä seurataan säännöllisesti hallitukselle tehtävällä raportoinnilla, jossa raportoidaan kiinteistöjen tuotot, sitoutuneet pääomat, vuokrausasteet ja kiinteistöjen tuotto prosentit.

Kiinteistöomaisuuden arvo on vähäinen verrattuna pankin taseeseen ja pankin omiin pääomiin eikä kiinteistöomaisuuden arvoihin tällä hetkellä kohdistu sellaisia arvonalentamistarpeita, joilla olisi olennaista vaikutusta pankin lähivuosien tulokseen ja vakavaraisuuteen. Sijoituskiinteistö- jen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot on kuvattu liitetiedossa 1.8. (pois lukien aineettomiin hyödyk- keisiin kirjatut aktivoinnit).

Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pää- oma oli tilinpäätöshetkellä 3,4 miljoonaa euroa (3,4). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma kasvoi verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli määrältään 2,0 (2,0) miljoonaa euroa, mikä on 0,4 prosenttia pankin taseen loppusummasta.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuuden nettotuotto on -1,24 prosenttia (-0,51 %). Nettotuottoihin vaikuttivat edellisinä vuosina tehdyt investoinnit ja perusparannukset kiinteistöihin sekä tyhjil- lään olevat liikehuoneistot.

Operatiivinen riski

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa. Strategiset riskit on tässä rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Pankin liiketoiminnassa noudatetaan voimassa olevia lain säännöksiä, viranomaisten antamia määräyksiä, Finanssialan Keskusliitossa vahvistettuja hyvän pankkitavan säännöksiä sekä operatiivisten riskien hallinnan periaatteita ja järjestämistä samoin kuin muita ryhmän sisäisiä ohjeita.

Pankin hallituksella on kokonaisvastuu pankkiliketoiminnan operatiivisesta riskistä, riskinottoon linjauksesta ja operatiivisten riskien hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Pankin hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiiviset ohjeet.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan. Operatiivisten riskien tunnistamisen kautta määritellään valvonta ja kontrollit. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Lisäksi pankin jatkuvuussuunnitelmalla varaudutaan toiminnan merkittäviin häiriöihin.

Operatiiviselle johdolle raportoidaan säännöllisesti operatiivisista riskeistä ja toteutuneista vahingoista sekä läheltä piti tilanteista.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista tai puutteellisesta dokumentaatiosta aiheutuvaa tappiota ja lain tai viranomaismääräysten rikkomisesta aiheutuvaa sanktioiden, korvausvelvollisuuden asiakasta kohtaan tai menetetyn liikearvon riskiä. Pankkitoiminnassa noudatetaan pankki- ja vakuutusalan vakioehtoja. Muita kuin vakioehtoisia sopimuksia laadittaessa käytetään lakiasiantuntijoita sekä tarvittaessa myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Säännösten noudattamisesta ja koordinoinnista vastaa compliance-toiminto. Compliance-toiminto varmistaa, että lainsäädäntöä, sekä viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä noudatetaan. Compliance-toiminnon vastuulla on myös valvoa, että annettuja sisäisiä ohjeita ja henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä myös muita rahoitus- ja vakuutusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita noudatetaan.

Liiketoimintariski

Liiketoimintariskit kuvaavat liiketoimintaympäristöstä johtuvien epävarmuuksien vaikutuksia liiketoimintaan. Liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksista sekä tuloksen muodostumisen odottamattomista heilahteluista. Liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta, puutteellisesta johtamisesta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Liiketoimintariskiä hallitaan ja minimoidaan strategia- ja liiketoimintasuunnittelun kautta.

Hallinto ja henkilöstö

Pankin äänivaltaiset tallettajat kokoontuivat säästöpankkikokoukseen 22.9.2016 ja valitsivat 8 tallettajien edustajaa isäntien syyskokouksessa toimitettavaan isäntien vaaliin.

Someron Säästöpankin isäntiin kuuluu 57 isäntää. Isäntien puheenjohtajana on toiminut tiedotaja-tuottaja Raino Hurme ja varapuheenjohtajana FM Päivi Vanhatalo. Kevätkokouksessa 10.3.2016 isännät vahvistivat vuoden 2015 tilinpäätöksen ja myönsivät vastuuvapauden pankin hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Pankin tilikauden voitosta 3 095 612,93 euroa päätettiin siirtää 3 065 612,93 euroa pankin vapaan oman pääoman rahastoon ja jakaa 30 000,00 euroa yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Isäntien syyskokouksessa 26.10.2016 päätettiin henkilövalinnoista vuodelle 2017. Erovuorossa olevat isännät valittiin uudelleen. Isäntien puheenjohtajana toimii Kari Knuutila Somerolta ja varapuheenjohtajana jatkaa Päivi Vanhatalo Salosta. Säästöpankin tilejä ja hallintoa valittiin tarkastamaan KHT Henry Maarala sekä varatilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Someron Säästöpankin hallitukseen kuuluu 6 jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana on toiminut vuonna 2016 LuK Sirkku Hohenthal ja varapuheenjohtajana FM Arto Seppänen sekä toimitusjohtajana OTM Juhani Huupponen ja varatoimitusjohtajana MBA Aulis Kankare. Hallitus koontui vuoden aikana 13 kertaa.

Hallituksen varsinaiset jäsenet 2016:

Sirkku Hohenthal	LuK
Esa Pajulo	alurehtori, KM
Esa Ryhtä	maatalousyrittäjä
Arto Seppänen	kehitysjohtaja, FM
Raija Riihimäki	yksityisyrittäjä
Kaisa Vasama-Kakko	MMM

Pankin palveluksessa oli vuoden lopussa 47 henkilöä, joista kokoaikaisia oli 42 (45) ja osa-aikaisia 5 (5) henkilöä. Henkilömäärä väheni vuoden aikana 3 henkilöllä. Henkilökunnan keski-ikä oli tilinpäätöshetkellä 45 vuotta. Pankki panosti tilikauden aikana merkittävästi henkilöstön osaamiseen ja koulutukseen.

Pankin tilintarkastajana on toiminut KHT Henry Maarala ja varatilintarkastajana tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Pankki on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen. Sisäisenä tarkastajana on toiminut PricewaterhouseCoopers Oy, vastuunalaisena tarkastajana Saija Suonpää, CIA.

Pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Säästöpankin hallintoa hoitavat isännät, jotka ovat tallettajien edustajia. Säästöpankkikokouksessa valitut tallettajien edustajat ja isännät valitsevat isäntien syyskokouksessa isännät. Isäntien tehtävänä on valita pankin hallituksen jäsenet, vahvistaa pankin toimintaa koskevat säännöt ja yleiset ohjeet sekä käsitellä pankin tilinpäätös ja vastuuvapauden myöntäminen.

Päätökset pankin liiketoiminnasta ja strategisista asioista tekee pankin hallitus. Hallituksen työskentely perustuu vahvistettuihin ohjeisiin. Hallituksen tehtävänä on päättää merkittävimmistä pankin liiketoimintaan liittyvistä asioista. Pankin toimitusjohtaja hoitaa pankin juoksevaa hallintoa hallitukselta saamiensa ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajan valitsee hallitus.

Hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan riippumattomuuden selvittäminen tapahtuu Finanssivalvonnan ja sen edeltäjän Rahoitustarkastuksen antamien määräysten mukaisesti. Tehtävään valittaessa sekä vuosittain hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on annettava selvitys yhtei-

söistä, joissa he toimivat. Lisäksi hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on annettava Rahoitus-tarkastuksen määräyksen mukainen sopivuus- ja luotettavuus selvitys tehtävää vastaanottaessaan.

Palkitsemisjärjestelmät

Säästöpankin palkitsemisessa noudatetaan Euroopan Unionin ja kansallisen lainsäädännön säännöksiä sekä Finanssivalvonnan ohjeita. Henkilöstön ja johdon palkitsemisjärjestelmä perustuu voimassa olevaan lakiin, finanssialaa koskeviin säännöksiin ja suosituksiin sekä Suomen Corporate Governance -sääntöihin.

Säästöpankki noudattaa päätettäessä toimivan johdon ja henkilökunnan palkitsemisjärjestelmästä luottolaitoslain Hallinto- ja ohjausjärjestelmien 8. lukua. Säästöpankissa ei kuitenkaan sovelleta Luottolaitoslain 8 luvun 9,11 ja 12 §:en säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ei ylitä 50.000 euroa, eikä ylitä 100 %:ia palkkionsaajan kiinteän palkkion kokonaismäärästä.

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa. Palkitsemisjärjestelmä sisältää sekä palkitsemistavan että sen kehittämiseen ja toteuttamiseen liittyvät prosessit. Palkitsemisjärjestelmää kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti yhteenliittymän kilpailukyvyyn, hyvän taloudellisen kehityksen, kannustavuuden, sitouttamisen sekä uusien pätevien henkilöiden saatavuuden turvaamiseksi.

Palkitsemisen periaatteet ovat liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia sekä vastaa pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmä on pankin hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja toteutetaan aina voimassa olevien riskienhallintaperiaatteiden puitteissa. Palkitsemisen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittää pankin riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Toimitusjohtajan ja muiden johtajien työsuhteen ehdot ja edut hyväksyy pankin hallitus. Hallituksen jäsenille maksetaan vuosipalkkio ja kokouskohtainen palkkio. Pankilla on käytössä pankin hallituksen hyväksymä palkitsemisjärjestelmä, jonka tavoitteena on palkita henkilökunnan suorituksia pankin strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palkitsemisen perusteena oleva kokonaiskompensaatio jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen.

Mikäli muuttuvan palkkion määrä ylittää 50.000 euroa, huomioidaan että sen maksamisen on suoritettava muuna kuin käteissuorituksena. Yli 50.000 euron ylittäviä palkkioita varten on oltava ennen palkitsemiskauden alkua palkitsemisessa käytettävä sijoitusinstrumentti, mikä on vaihdettavissa joko ydinpääomaksi tai joiden kirjanpitoarvoa voidaan alentaa. Rahoitusvälineiden on heijastettava yrityksen oman pääoman tai luottokelpoisuuden muutoksia.

Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, jonka ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua jäsenluottolaitokselle tai yhtiölle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), ja jos hänelle aiotaan maksaa yli 50.000 vuosipalkkio, noudatetaan luottolaitoslaissa määritettyä muuttuvien palkkioiden maksamisen lykkäämistä. Merkittävä osa vähintään 40 prosenttia määritellystä muuttuvan palkkion kokonaismäärästä lykätään ja maksetaan aikaisintaan 3-5 vuoden kuluessa ansaintajaksosta. Lykkäysajan pituutta arvioitaessa otetaan huomioon henkilön riskiprofiili ja liiketoiminnan luonne.

Säästöpankissa on tunnistettu merkittävät riskinottajahenkilöt, jotka voivat vaikuttaa pankin riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa pankille merkittävää taloudellista riskiä.

Sisäinen tarkastus todentaa vähintään kerran vuodessa, että Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen päättämiä palkitsemisjärjestelmiä on säästöpankissa noudatettu.

Pilari III:n mukaiset palkitsemista koskevat tiedot julkistetaan Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksessä. Tilinpäätös on luettavissa Säästöpankkiryhmän kotisivuilla.

Keskeisimmät ulkoistetut toiminnot

Pankin keskeiset tietojärjestelmät on ulkoistettu Oy Samlink Ab:hen, josta säästöpankit yhdessä omistavat enemmistön. Pankin kirjanpito hoidetaan Samlinkin täysin omistamassa Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:ssä. Pankki on ulkoistanut luottoasiakirjojen valmistelun ja arkistoinnin; viranomaiskyselyt; maksupalvelun sekä puhelinvaihd palvelun SP Taustataiturit Oy:lle. Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys- ja clearingpalveluja ja rahahuollossa Automatia Pankkiautomaatit Oy:n rahahuoltojärjestelmää. Palkanlaskenta on ulkoistettu Silta Oy:lle. Lisäksi pankki käyttää Loomis Suomi Oy:n ja Avarn Security Oy:n rahanlaskentapalveluita.

Yhteiskuntavastuu

Someron Säästöpankin yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan pankin vastuuta yritystoimintansa vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan ja yrityksen sidosryhmiin. Paikallispankkina Someron Säästöpankille on tärkeää kantaa omalta osaltaan vastuunsa ympäröivästä yhteiskunnasta. Someron Säästöpankki huolehtii työnantajavelvoitteiden noudattamisesta. Henkilöstökuluja pankki maksoi noin 3,0 miljoonaa euroa. Pankin tuloksesta maksettiin vuonna 2016 yhteisöjen tuloveroa 1,3 miljoonaa euroa. Omalla toiminnallaan pankki edisti toimialueensa aktiivisuutta tukemalla alueen yhteisöjä ja yhdistyksiä lähes 136 tuhannella eurolla vuoden 2016 aikana.

Säästöpankit järjestivät kampanjan paikallisyhteisöille antaman tuen kohdentamisesta vastuullisuus-teeman mukaisesti vuoden aikana. Someron Säästöpankin jakama tuki 30.000 euroa jaettiin seuraaville yhteisöille vuoden 2016 aikana:

- Jokioisten-Ypäjän 4H-yhdistys ry
- Urjala-Huhdin koulun vanhempainyhdistys ry
- Hämeen Perhehoitajat ry
- Leijonaemot ry
- MLL Forssan yhdistys ry
- MLL Humppilan paikallisyhdistys ry
- MLL Jokioisten paikallisyhdistys ry
- Suomen Punainen Risti Someron osasto
- Tammelan 4H-yhdistys ry
- Laitoslaulajat ry
- Lions-Club Somero ry
- Metka Kööri ry
- MLL Someron paikallisyhdistys ry
- Partiolippukunta Marjatat ja Mikon pojat
- Punainen Risti Someron osasto
- Somerniemen Musiikki- ja Teatteriyhdistys ry
- Someron ESA ry
- Someron Seudun Kuntokotiyhdistys ry
- Someron Syke ry
- MLL Varsinis-Suomen piiri
- MLL:n Perniön paikallisyhdistys
- Musiikkiyhdistys Leticia ry
- Musiikkiyhdistys Salon Vaijerit ry
- Salon Palloilijat ry

Verojalanjälkiraportointi

Verojalanjälki on yksi raportointimenetelmä, jonka avulla jokainen voi tarkastella Someron Säästöpankin toimintaa osana suomalaista yhteiskuntaa. Verojalanjälki koskee Säästöpankin tilikautta 1.1.-31.12.2016. Suomessa verojalanjäljen vapaaehtoinen raportointi on vielä vähäistä, eikä raportoinnille ole sitovia suosituksia tai säännöksiä.

Säästöpankin verojalanjälkeen sisältyvät pankin maksama yhteisövero, kiinteistövero, varallisuusvero, yle-vero, hankintoihin sisältyvä vähentämättä jäänyt ja maksettavaksi jäävä arvonlisävero, palkoista pidätetyt maksut ja ennakonpidätykset sekä työnantajamaksut.

Pankin koko verokertymästä suuri osa koostuu maksettavista työnantajamaksuista ja tilitettävistä työnantajamaksuista, joita oli yhteensä noin 1,3 miljoonaa euroa. Yhteisöveroa pankki maksoi samoin noin 1,3 miljoonaa euroa. Someron Säästöpankki maksoi veroja ja veronluonteisia maksuja vuoteen 2016 kohdistuen yhteensä lähes 3 miljoonaa euroa.

Säästöpankki toimii neljän kunnan alueella, jolloin maksetut verot jakautuvat näiden kuntien ja valtion kesken.

Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Liiketoiminnan kehitys vuonna 2017

Pankin liiketoiminta perustuu jatkossakin hallituksen vahvistaman strategian mukaisesti nykyisten ja uusien asiakassuhteiden kehittämiseen. Pankin tuloskehityksen arvioidaan olevan maltillisempi kuin vuonna 2016, mikäli ennustetussa korkotasossa ei tapahdu muutoksia. Mikäli korkotaso nousee, on tällä pankin tulokseen positiivinen vaikutus.

Järjestämättömien luottojen määrän pankki ennakoi pysyvän nykyisellä tasolla. Luottosaamisista toteutuvien arvonalennusten määrä pysynee vuoden 2016 tasolla. Vakavaraisuus tulee säilymään ensisijaisilla omilla pääomilla mitattuna hyvällä paikallispankkitasolla.

Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä

Someron Säästöpankin voitonjakokelpoiset varat ovat 44 684 946,45 euroa, josta tilikauden voitto on 5 672 455,80 euroa.

Hallitus ehdottaa isäntien kokoukselle, että tilikauden voitto käytetään seuraavasti:

- siirretään vapaan oman pääoman rahastoon	5 642 455,80 euroa
- käytetään yleishyödyllisiin tarkoituksiin	30 000,00 euroa
Yhteensä	<u>5 672 455,80 euroa</u>

Pankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Kulu-tuotto -suhde, %

Hallintokulut + poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista
hyödykkeistä + liiketoiminnan muut kulut x 100
 Korkokate + tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + nettopalkkiotuotot
 + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien
 rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotulos + sijoituskiinteistöjen
 nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyritysten tuloksesta

Oman pääoman tuotto (ROE)

Liikevoitto/-tappio - Tuloverot * 100
 Oma pääoma ja vähemmistön osuus + tilinpäätös-
 siirtojen kertymä laskennallisella verovelalla
 vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Koko pääoman tuotto (ROA)

Liikevoitto/-tappio - Tuloverot * 100
 Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiiirtojen kertymä
laskennallisella verovelalla vähennettynä * 100
 Taseen loppusumma

Vakavaraisuussuhde

Omat varat yhteensä * 8 %
 Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

Ydinpääoma (CET1) * 8 %
 Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

Ensisijainen pääoma (T1) * 8 %
 Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Vähimmäisomavaraisuusaste

Ensisijainen pääoma yhteensä * 100
 Vastuut yhteensä

Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin

Omat varat yhteensä (TC) * 8 %
 Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Tilinpäätös

Someron Säästöpankin tuloslaskelma

		1.1. - 31.12.2016 eur	1.1. - 31.12.2015 eur
Korkotuotot	(2.1)	7 984 019,82	9 150 231,91
Korkokulut	(2.1)	-1 669 709,96	-2 642 059,36
KORKOKATE		<hr/> 6 314 309,86	<hr/> 6 508 172,55
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	(2.2)	380 671,17	260 220,10
Palkkiotuotot	(2.3)	4 270 036,23	4 127 075,71
Palkkiokulut	(2.3)	-915 908,34	-624 339,34
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(2.4)	-189 872,22	-40 645,72
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	(2.5)	2 089 521,96	2 986 900,75
Suojauslaskennan nettotulos	(2.6)	0,00	-1 347,82
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	(2.7)	-26 760,86	-16 169,01
Liiketoiminnan muut tuotot	(2.8)	838 436,36	640 750,32
Hallintokulut		-5 721 535,44	-6 109 382,16
Henkilöstökulut	(2.9)	-2 949 860,24	-3 037 209,14
Muut hallintokulut	(2.10)	-2 771 675,20	-3 072 173,02
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(2.11)	-140 221,05	-119 508,04
Liiketoiminnan muut kulut	(2.8)	-1 451 866,66	-1 420 859,30
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	(2.12)	-365 550,44	-785 524,09
LIIKEVOITTO		<hr/> 5 081 260,57	<hr/> 5 405 343,95
Tilinpäätössiirrot		1 906 705,49	-1 537 833,95
Tuloverot		-1 315 510,26	-771 897,07
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO VEROJEN JÄLKEEN		<hr/> 5 672 455,80	<hr/> 3 095 612,93
TILIKAUDEN VOITTO		<hr/> 5 672 455,80	<hr/> 3 095 612,93

Someron Säästöpankin tase

VASTAAVAA

		31.12.2016	31.12.2015
		eur	eur
Käteiset varat		1 157 785,21	1 047 345,14
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		26 858 692,50	26 155 656,50
Saamiset luottolaitoksilta	(1.1)	6 891 646,03	7 976 912,43
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(1.2)	328 481 974,12	352 892 283,98
Saamistodistukset	(1.4)	26 133 149,20	21 676 886,50
Muilta		26 133 149,20	21 676 886,50
Osakkeet ja osuudet	(1.5)	52 615 643,20	49 583 504,57
Johdannaissopimukset	(1.6)	133 206,29	167 656,01
Aineettomat hyödykkeet	(1.7)	527 003,84	312 732,69
Aineelliset hyödykkeet		4 594 995,20	4 572 476,81
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	(1.8)	1 390 694,49	1 322 586,27
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	(1.8)	2 975 896,85	2 975 896,85
Muut aineelliset hyödykkeet		228 403,86	273 993,69
Muut varat	(1.9)	185 748,85	131 298,26
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(1.10)	2 023 330,85	2 586 911,72
Laskennalliset verosaamiset	(1.17)	79 236,37	224 679,44
VASTAAVAA YHTEENSÄ		449 682 411,66	467 328 344,05

VASTATTAVAA

		31.12.2016	31.12.2015
		eur	eur
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille	(1.11)	49 079 519,65	76 573 119,80
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	(1.12)	317 609 418,34	306 805 023,85
Talletukset		317 210 782,31	306 208 703,37
Muut velat		398 636,03	596 320,48
Muut velat	(1.13)	3 618 987,91	3 136 783,61
Siirtovelat ja saadut ennakot	(1.15)	1 604 717,89	1 934 974,99
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	(1.16)	11 108 600,00	17 386 400,00
Laskennalliset verovelat	(1.17)	634 366,79	464 046,10
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		383 655 610,58	406 300 348,35
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Poistoero		52 009,54	53 718,52
Vapaaehtoiset varaukset		12 068 482,44	13 973 478,95
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ		12 120 491,98	14 027 197,47
OMA PÄÄOMA	(1.21)		
Peruspääoma		840,94	840,94
Muut sidotut rahastot		9 220 521,71	7 957 466,64
Vararahasto		7 000 000,00	7 000 000,00
Käyvän arvon rahasto		2 220 521,71	957 466,64
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		39 012 490,65	35 946 877,72
Tilikauden voitto (tappio)		5 672 455,80	3 095 612,93
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		53 906 309,10	47 000 798,23
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		449 682 411,66	467 328 344,05

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

		31.12.2016	31.12.2015
		eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		4 414 670,15	3 946 521,69
Takaukset ja pantit		4 081 623,15	3 607 610,93
Muut		333 047,00	338 910,76
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		11 883 452,47	14 036 258,80
Muut		11 883 452,47	14 036 258,80

Someron Säästöpankin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2016 eur	1.1.-31.12.2015 eur
Liiketoiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen	5 672 455,80	3 095 612,93
Tilikauden oikaisut	-476 531,20	2 535 562,32
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	17 971 185,88	-50 207 335,77
Saamistodistukset	-4 431 655,91	-17 396 825,23
Saamiset luottolaitoksilta	-52 779,79	9 681 003,91
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	24 410 309,86	-47 881 195,54
Osakkeet ja osuudet	-2 119 721,62	5 566 299,57
Muut varat	165 033,34	-176 618,48
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-16 656 122,19	44 528 114,00
Velat luottolaitoksille	-27 493 600,15	53 141 221,07
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	10 868 754,49	-8 125 070,68
Muut velat	-31 276,53	-488 036,39
Maksetut tuloverot	-783 083,01	-1 528 263,76
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	5 727 905,28	-1 576 310,28
Investointien rahavirta		
Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin, lisäykset	-61 240,97	-929 396,10
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-436 272,36	-327 238,88
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	49 801,93	28 896,16
Investointien rahavirta yhteensä	-447 711,40	-1 227 738,82
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-6 277 800,00	-7 277 800,00
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-30 000,00	-30 000,00
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-6 307 800,00	-7 307 800,00
Rahavarojen nettomuutos	-1 027 606,12	-10 111 849,10
Rahavarat tilikauden alussa	6 385 368,85	16 497 217,95
Rahavarat tilikauden lopussa	5 357 762,73	6 385 368,85
Rahavarat muodostuvat seuraavista tase-eristä:		
Käteiset varat	1 157 785,21	1 047 345,14
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	4 199 977,52	5 338 023,71
Yhteensä	5 357 762,73	6 385 368,85
Lisätiedot rahoituslaskelmaan:		
Saadut korot	8 438 761,81	9 084 149,16
Maksetut korot	2 223 200,76	2 952 893,77
Saadut osingot	380 671,17	260 220,10
Tilikauden oikaisut:		
Tilinpäätössiirrot	-1 906 705,49	1 537 833,95
Tuloslaskelman verot	1 315 510,26	771 897,07
Käyvän arvon muutokset	10 003,08	94 461,51
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä	149 680,89	128 967,88
Muut oikaisut	-45 019,94	2 401,91
Yhteensä	-476 531,20	2 535 562,32

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Someron Säästöpankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja pankin tilinpäätös yhdistellään Säästöpankkiryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmä on Säästöpankkien ja keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliiton sekä niiden tytär- ja osakkuusyhteisöjen muodostama finanssiryhmä. Säästöpankit ovat itsenäisiä, alueellisia ja paikallisia pankkeja. Säästöpankkien tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuoteyhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Ryhmän merkittävimmät tuoteyhtiöt ovat Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy ja Sp-Koti Oy. Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä. Säästöpankkiryhmä ei muodosta kirjanpitoaissa määriteltyä konsernia eikä luottolaitostoinnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsensäästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että Säästöpankkien yhteenliittymän keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö Säästöpankkiliitto osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitoaissa tarkoitettu määräysvalta. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta taloudellisesta kokonaisuudesta. Yhdisteltyä tilinpäätöstä varten Säästöpankkiryhmässä sovelletaan yhtenäisiä tilinpäätösperiaatteita. Jäljennös Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa osoitteesta www.saastopankki.fi tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käyntiosoitteesta Linnoitustie 9, 02600 Espoo.

Pankit laativat erillistilinpäätöksensä kirjanpito- ja luottolaitoslain säännösten, valtiovarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen (698/2014) sekä Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Luottolaitoslain 12 luku 10 §:ään perustuen tytär- ja osakkuusyhtykset, joiden taseen loppusumma on alle yksi prosentti emopankin taseen loppusummasta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa, voidaan jättää konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle. Tytäryhtyksillä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen eikä taseeseen. Konsernin tilinpäätös antaa poisjättämisestä huolimatta oikean ja riittävän kuvan konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tiedot konsernitilinpäätökseen yhdistellyistä ja yhdistelemättömistä tytär - ja osakkuusyhtiöistä on esitetty liitetiedossa 5.1.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Euroalueeseen kuulumattomiin valuuttoihin sidotut ulkomaan rahan määräiset varat ja velat on muunnettu euroiksi Euroopan Keskuspankin noteeraamaan tilinpäätöspäivän keskipäivään.

Arvostuksessa syntyneet kurssierot on kirjattu tuloslaskelmassa valuuttatoiminnan nettotuottoihin.

Rahoitusinstrumentit

Luokittelu

Rahoitusvarat on tilinpäätöksessä luokiteltu Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti neljään arvostusluokkaan:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
- Myytävissä olevat rahoitusvarat
- Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
- Lainat ja muut saamiset.

Pankilla ei ole käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja.

Pankilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Lainat ja muut saamiset ryhmään on luokiteltu saamiset, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia eikä niitä noteerata julkisesti toimivilla markkinoilla.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin on luokiteltu rahoitusvarat, joita ei ole luokiteltu edellä kuvattuihin arvostusluokkiin.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit on kirjattu kirjanpitoon kaupantekopäivän mukaisesti ja ne sisältyvät tase-eriin Saamistodistukset ja Osakkeet ja osuudet.

Rahoitusvelat jaetaan kahteen arvostusluokkaan:

- Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvelkoihin
- Muihin rahoitusvelkoihin.

Pankilla ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvelkoja. Kaikki rahoitusvelat on siten luokiteltu Muihin rahoitusvelkoihin.

Arvostaminen

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivän perusteella.

Rahoitusvarat on merkitty taseeseen joko käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon. Johdannaisopimuksia lukuun ottamatta rahoitusvelat on merkitty taseeseen jaksotettuun hankintamenuon.

Myytävissä olevat rahoitusvarat on arvostettu käypään arvoon. Niiden käyvän arvon muutokset laskennallisilla veroilla oikaistuna on kirjattu omaan pääomaan muodostettuun käyvän arvon rahastoon. Ulkomaan rahan määräisistä eristä johtuvia kurssivoittoja ja -tappioita ei kirjata käy-

vän arvon rahastoon vaan suoraan tulokseen. Käyvän arvon rahastoon kertynyt arvonmuutos kirjataan tulokseen, kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuus myydään tai muuten kirjataan pois taseesta.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia. Muiden kuin julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty niiden hankintamenoa silloin, kuin käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määrittellä. Saamistodistusten käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia, jos saamistodistuksella on julkinen hintanoteeraus tai sen puuttuessa saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa tai arvoa, joka on laskettu muuta yleisesti hyväksytyä arvostusmallia tai -menetelmää käyttäen.

Tytär- ja omistusyhteisyritysten osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintamenoon tai arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenoon, jos arvonalentumisen on todettu olevan merkittävä tai pitkäaikainen

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset on tilinpäätöksessä arvostettu käypään arvoon ja arvonmuutokset on kirjattu taseeseen ja tuloslaskelmaan.

Pankki suojaa korkoriskiään käyvän arvon muutoksilta ja soveltaa siihen suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos on kirjattu tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenoon. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojaavien johdannaisten korkokulut esitetään korkokuluissa ja tuotot korkotuotoissa.

Pankki suojaa korkoriskiään käyvän arvon muutoksilta ja soveltaa siihen käyvän arvon suojausta. Suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus. Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos on kirjattu tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenoon. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojaavien johdannaisten korkokulut esitetään korkokuluissa ja tuotot korkotuotoissa

Pankki käyttää osakeoptioita suojatakseen osaketalletuksiin liittyvää osakeriskiä käyvän arvon muutoksilta ja soveltaa siihen käyvän arvon suojausta. Suojauksen kohteena on osaketalletuksen lisätuotto.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet on jaettu käyttötarkoituksen perusteella omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Jaon lähtökohtana ovat olleet käytetyt neliömetrit.

Kiinteistöt on merkitty taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintameno määräisinä. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintamenoon. Pankki ei sovelta luottolaitoslain 12 luvun 8§:n mahdollisuutta arvostaa sijoituskiinteistöt käypään arvoon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien tasearvot perustuvat hyödykkeiden arvoon suhteessa varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin.

Sijoituskiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden kirjanpitoarvon ja sitä pysyvästi alemman todennäköisen luovutushinnan ero, mikäli se on olennainen, on kirjattu arvonalentumistappiona kuluksi sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset kirjataan saman erän oikaisuksi.

Pankin keskeiset sijoituskiinteistökohteet on arvioitu kiinteistökohtaisesti kauppahintamenetelmää käyttäen. Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on ilmoitettu liitetiedossa 1.8.

Eräisiin kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin on aikaisempina vuosina tehty asiantuntijoiden arvioihin perustuvia ja Rahoitustarkastuksen hyväksymiä arvonorotuksia. Mikäli arvonorotetun omaisuuden arvo on alentunut alle kirjanpitoarvon tai jos omaisuus tai osa siitä on luovutettu tai tuhoutunut, arvonorotusta on peruutettu vastaavasti. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Arvonorotuksista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa. Jos laskennallinen verovelka on olennainen, se ilmoitetaan liitetietona.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero ja verotusperusteiset varaukset

Poistoeroon on kirjattu tehtyjen ja suunnitelmanmukaisten poistojen erotus.

Verotusperusteisia varauksia, mm. luottotappiovarauksia, käytetään pankin tilinpäätös- ja verosuunnittelussa. Verotusperusteisten varausten määrä tai muutos eivät siten kuvaa pankin riskiä.

Pankin tilinpäätöksessä tilinpäätössiirtojen kertymä esitetään siihen liittyvää verovelkaa vähentämättä.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina esitetään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia ovat mm. takaukset ja niihin rinnastettavat takuusitoumukset. Sitoumukset esitetään sen määräisenä, mitä takaus tai takuusitoumus tilinpäätöshetkellä enintään vastaa.

Asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia ovat mm. sitovat luottolupaukset, myönnetty nostamattomat luotot sekä käyttämättömät luottolimiitit. Sitoumukset esitetään sen määräisinä, mitä niiden perusteella tilinpäätöshetkellä enintään voidaan joutua maksamaan.

Korkotuotot ja -kulut

Korkotuottoihin ja -kuluihin on kirjattu kaikki korollisista varoista ja veloista aiheutuvat korkotuotot ja -kulut. Korot on kirjattu suoriteperusteella lukuun ottamatta viivästyskorkoja, jotka on kirjattu, kun maksu on saatu. Korot on jaksotettu efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Korkotuottoina tai -kuluina on käsitelty myös saamisten ja velkojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus, joka on jaksotettu saamisen tai velan juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä. Vastaerä on kirjattu saamisen tai velan muutokseksi.

Korkotuottoa on kerrytetty myös arvoltaan alentuneen saamisen kirjanpidossa jäljellä olevalle saldolle sopimuksen alkuperäisellä efektiivisellä korolla.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot

Lainat ja muut saamiset

Arvonalentumistappioihin on kirjattu arvonalentumiset lainoista ja muista saamisista, kun on ollut objektiivista näyttöä siitä, että lainan tai muun saamisen pääomasta tai koroista ei saada suoritusta eikä saamisen vakuus riitä kattamaan sen määrää. Objektiivisen näytön arviointi perustuu asiakkaan maksukyvyttömyyden ja vakuuden riittävyyden arviointiin. Arvonalentumista kirjattaessa vakuus on arvostettu määrään, joka siitä todennäköisesti odotetaan saatavan realisoitihetkellä. Arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena ottaen huomioon vakuuden käypä arvo. Diskonttauskorkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Lainat ja muut saamiset on luokiteltu ryhmiin, joiden arvonalentumistappioiden tarvetta on arvioitu ryhmäkohtaisesti. Saamisryhmät on luokiteltu samankaltaisten luottoriskiominaisuuksien perusteella, jotta kyettäisiin arvioimaan ryhmäkohtaisten arvonalentumisten tarvetta niistä saamisista, joista ei ole vielä tunnistettu yksittäiseen saamiseen kohdistuvaa arvonalennusperustetta.

Myytavissä olevat rahoitusvarat

Mikäli tilinpäätöspäivänä on havaittu objektiivista näyttöä siitä, että myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellun arvopaperin arvo on saattanut alentua, arvopaperille on tehty arvonalentumistarkastelu. Jos tarkastelussa on havaittu arvon alentuneen, esim. liikkeeseenlaskijan luottoriski on kasvanut tai osakkeen arvo on laskenut merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle hankintamenon ja pankki arvioi, että se ei saa sijoittamiaan varoja takaisin, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio on kirjattu tulosvaikutteisesti erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Saamistodistusten osalta arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Saamistodistusten arvonalentumistappion peruuntuminen kirjataan tulosvaikutteisesti. Osakkeiden ja osuuksien arvonalentumistappion määrää on arvioitu niiden kirjanpitoarvon ja sen arvon, jonka pankki arvioi jäävän saamatta, erotuksena. Osakkeiden tai osuuksien arvonalentumistappiota ei voida peruuttaa tulosvaikutteisesti, vaan arvonmuutos kirjataan käyvän arvon rahastoon.

Poistoperiaatteet

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot poistetaan taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Poistoajat ovat rakennusten ja rakennelmien osalta 40 vuotta ja koneiden ja kaluston osalta 5-8 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Tietokoneohjelmistojen kehittämismenot sekä lisenssit aktivoidaan Aineettomiin oikeuksiin ja poistetaan 3-5 vuodessa. Pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan 5-10 vuodessa.

Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut sekä pakolliset varaukset

Pankissa eikä konsernissa ole kirjattu muita kuin varsinaisen toiminnan tuottoja ja kuluja. Jos vastaisen menon ja menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, se merkitään pankin taseen pakollisiin varauksiin.

Verot

Pankin tilinpäätöksessä tuloverot on kirjattu verotettavan tulon perusteella laskettuna. Käyvän arvon rahastoon sisältyvästä positiivisesta arvonmuutoksesta on taseeseen merkitty laskennallinen verovelka ja negatiivisesta arvonmuutoksesta laskennallinen verosaaminen. Lisäksi käyvän arvon rahastosta tulokseen siirretystä negatiivisesta arvonmuutoksesta on kirjattu laskennallinen verosaaminen. Muita laskennallisia veroja ei ole kirjattu.

Rahavarat

Rahoituslaskelman rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta. Rahoituslaskelma on laadittu epäsuoraa menetelmää käyttäen

LIITETIEDOT

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1.1 Saamiset luottolaitoksilta

	2016	2015
Vaadittaessa maksettavat	4 199 977,52	5 338 023,71
Kotimaisilta luottolaitoksilta	4 199 977,52	5 338 023,71
Muut	2 691 668,51	2 638 888,72
Kotimaisilta luottolaitoksilta	2 691 668,51	2 638 888,72
Yhteensä	6 891 646,03	7 976 912,43

Erään Muut tilikaudella 2015 sisältyy pankin Aktia Hypoteekkipankki Oy:lle antama pitkäaikainen vakuudeton seniorluotto liittyen välitetyjen kiinnitysluottojen jälleenrahoitukseen.

1.2 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

	2016	2015
Yritykset ja asuntoyhteisöt	47 016 121,77	43 229 809,07
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	48 240,25	52 745,13
Kotitaloudet	280 784 796,86	309 138 670,77
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	632 815,24	471 059,01
Yhteensä	328 481 974,12	352 892 283,98
- joista saamiset, joilla on huonompi etuoikeus velallisen muilla veloilla	86 000,00	86 000,00

Tilikauden aikana kirjatut arvonalentumistappiot

	2016	2015
Arvonlennustappiot tilikauden alussa	2 118 776,86	1 660 140,66
+ tilikauden aikana kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	884 724,36	835 582,06
+ tilikauden aikana kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	-305 000,55	66 449,63
- tilikauden aikana peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	-207 706,30	-109 950,13
- tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin kirjattu saamiskohtainen arvonalentumistappio	-3 122,94	-333 445,36
Arvonalentumistappiot tilikauden lopussa	2 487 671,43	2 118 776,86

1.3 Järjestämättömien saamisten määrä

	2016	2015
Järjestämättömät saamiset	3 736 902,84	2 006 978,70

1.4 Saamistodistukset

	2016		2015	
	Yhteensä	Joista keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia	Yhteensä	Joista keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia
Myytävissä olevat saamistodistukset	52 991 841,70	26 858 692,50	47 832 543,00	26 155 656,50
Julkisesti noteeratut	52 586 717,70	26 858 692,50	47 422 399,00	26 155 656,50
Muut	405 124,00	0,00	410 144,00	0,00
Yhteensä	52 991 841,70	26 858 692,50	47 832 543,00	26 155 656,50
- joista saamiset, joilla on huonompi etuoikeus velallisen muilla veloilla	3 829 425,00	0,00	3 450 720,00	0,00

1.5 Osakkeet ja osuudet

	2016	2015
Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	52 615 643,20	49 583 504,57
Muut	39 811 354,65	36 939 009,90
	12 804 288,55	12 644 494,67
Osakkeet ja osuudet yhteensä	52 615 643,20	49 583 504,57
- joista luottolaitoksissa	10 455 090,95	9 871 931,43
- joista muissa yrityksissä	42 160 552,25	39 711 573,14

Rahoitusvarat IAS39

	2016	2015
Lainat ja muut saamiset	335 373 620,15	360 869 196,41
Myytävissä olevat rahoitusvarat	105 607 484,90	97 416 047,57
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	133 206,29	167 656,01
Yhteensä	441 114 311,34	458 452 899,99

1.6 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten nimellisarvot	2016			Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	
Jäljellä oleva maturiteetti				
Suojaavat johdannaissopimukset	11 726 100,00	8 448 600,00	0,00	20 174 700,00
Käyvän arvon suojaus	11 726 100,00	8 448 600,00	0,00	20 174 700,00
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakejohdannaiset	11 726 100,00	8 448 600,00	0,00	20 174 700,00
Johdannaissopimusten nimellisarvot	2015			
Jäljellä oleva maturiteetti	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Suojaavat johdannaissopimukset	24 960 200,00	11 726 100,00	0,00	36 686 300,00
Käyvän arvon suojaus	24 960 200,00	11 726 100,00	0,00	36 686 300,00
Korkojohdannaiset	20 000 000,00	0,00	0,00	20 000 000,00
Koronvaihtosopimukset	20 000 000,00	0,00	0,00	20 000 000,00
Osakejohdannaiset	4 960 200,00	11 726 100,00	0,00	16 686 300,00

Johdannaissopimusten käyvät arvot

	2016		2015	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset	133 206,29	0,00	167 656,01	0,00
Käyvän arvon suojaus	133 206,29	0,00	167 656,01	0,00
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	63 273,28	0,00
Koronvaihtosopimukset	0,00	0,00	63 273,28	0,00
Osakejohdannaiset	133 206,29	0,00	104 382,73	0,00
Yhteensä	133 206,29	0,00	167 656,01	0,00

1.7 Aineettomat hyödykkeet

	2016	2015
Muut aineettomat hyödykkeet	527 003,84	312 732,69
Yhteensä	527 003,84	312 732,69

1.8 Aineelliset hyödykkeet

2016

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet		
Omassa käytössä	269 268,87	
Sijoituskäytössä	126 098,04	423 500,00
Yhteensä	395 366,91	423 500,00
Rakennukset		
Sijoituskäytössä	251 766,90	300 000,00
Yhteensä	251 766,90	300 000,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		
Omassa käytössä	2 706 627,98	
Sijoituskäytössä	1 012 829,55	2 568 568,00
Yhteensä	3 719 457,53	2 568 568,00
Muut aineelliset hyödykkeet	228 403,86	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	4 594 995,20	

Sijoituskiinteistöt on arvostettu hankintamenoon.

2015

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet		
Omassa käytössä	269 268,87	
Sijoituskäytössä	126 098,04	432 500,00
Yhteensä	395 366,91	432 500,00
Rakennukset		
Sijoituskäytössä	259 226,70	300 000,00
Yhteensä	259 226,70	300 000,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		
Omassa käytössä	2 706 627,98	
Sijoituskäytössä	937 261,53	2 493 000,00
Yhteensä	3 643 889,51	2 493 000,00
Muut aineelliset hyödykkeet	273 993,69	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	4 572 476,81	

Sijoituskiinteistöt on arvostettu hankintamenoon.

Aineettomat hyödykkeet

2016

2015

Hankintameno 1.1.	2 050 097,59	1 833 759,40
+ tilikauden lisäykset	279 775,65	216 338,19
Hankintameno 31.12.	2 329 873,24	2 050 097,59
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-1 737 364,90	-1 692 820,39
- tilikauden poistot	-65 504,50	-44 544,51
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-1 802 869,40	-1 737 364,90
Kirjanpitoarvo 31.12.	527 003,84	312 732,69
Kirjanpitoarvo 1.1.	312 732,69	140 939,01

Aineelliset hyödykkeet

	2016			
	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö-osakkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 361 750,22	2 763 623,97	2 700 452,32	6 825 826,51
+ tilikauden lisäykset	75 568,02	0,00	31 126,76	106 694,78
Hankintameno 31.12.	1 437 318,24	2 763 623,97	2 731 579,08	6 932 521,29
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-39 163,95	-19 994,65	-2 426 458,63	-2 485 617,23
- tilikauden poistot	-7 459,80	0,00	-76 716,59	-84 176,39
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-46 623,75	-19 994,65	-2 503 175,22	-2 569 793,62
Kertyneet arvonorotukset 1.1.	0,00	232 267,53	0,00	232 267,53
Kertyneet arvonorotukset 31.12.	0,00	232 267,53	0,00	232 267,53
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 390 694,49	2 975 896,85	228 403,86	4 594 995,20
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 322 586,27	2 975 896,85	273 993,69	4 572 476,81

Aineelliset hyödykkeet

	2015			
	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö-osakkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 361 750,22	2 763 623,97	2 643 121,85	6 768 496,04
+ tilikauden lisäykset	0,00	0,00	110 900,69	110 900,69
- tilikauden vähennykset	0,00	0,00	-53 570,22	-53 570,22
Hankintameno 31.12.	1 361 750,22	2 763 623,97	2 700 452,32	6 825 826,51
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-31 704,15	-19 994,65	-2 379 851,62	-2 431 550,42
+/- vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot	0,00	0,00	30 356,56	30 356,56
- tilikauden poistot	-7 459,80	0,00	-76 963,57	-84 423,37
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-39 163,95	-19 994,65	-2 426 458,63	-2 485 617,23
Kertyneet arvonorotukset 1.1.	0,00	232 267,53	0,00	232 267,53
Kertyneet arvonorotukset 31.12.	0,00	232 267,53	0,00	232 267,53
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 322 586,27	2 975 896,85	273 993,69	4 572 476,81
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 330 046,07	2 975 896,85	263 270,23	4 569 213,15

1.9 Muut varat

	2016	2015
Maksujenvälityssaamiset	177 703,89	4 966,57
Arvopapereiden myyntisaamiset	2 811,11	0,00
Muut	5 233,85	126 331,69
Yhteensä	185 748,85	131 298,26

1.10 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	2016	2015
Korot	1 314 837,22	1 769 579,21
Muut	708 493,63	817 332,51
Yhteensä	2 023 330,85	2 586 911,72

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**1.11 Velat luottolaitoksille**

	2016	2015
Luottolaitoksille	49 079 519,65	76 573 119,80
Vaadittaessa maksettavat	208 385,01	128 561,39
Muut	48 871 134,64	76 444 558,41
Yhteensä	49 079 519,65	76 573 119,80

1.12 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

	2016	2015
Talletukset	317 210 782,31	306 208 703,37
Vaadittaessa maksettavat	201 284 126,31	167 901 262,24
Muut	115 926 656,00	138 307 441,13
Muut velat	398 636,03	596 320,48
Muut	398 636,03	596 320,48
Yhteensä	317 609 418,34	306 805 023,85

1.13 Muut velat

	2015	2014
Maksujenvälitysvelat	3 541 619,81	3 098 410,75
Pakolliset varaukset	0,00	37 383,00
Muut	77 368,10	989,86
Yhteensä	3 618 987,91	3 136 783,61

1.14 Varaukset

	2016	2015
Pakolliset varaukset	0,00	37 383,00
Muut varaukset	12 068 482,44	13 973 478,95
Yhteensä	12 068 482,44	14 010 861,95

Erittely pakollisiin varauksiin merkityistä eristä	Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa
Muut	37 383,00	0,00	-37 383,00	0,00
Yhteensä	37 383,00	0,00	-37 383,00	0,00

1.15 Siirtovelat ja saadut ennakot

	2016	2015
Korot	770 332,23	1 321 585,95
Muut	834 385,66	613 389,04
Yhteensä	1 604 717,89	1 934 974,99

1.16 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**1) Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla ja joiden kirjanpitoarvo ylittää 10% näistä velkojen yhteismäärästä**

	2016	Korko %	Eräpäivä
Velan yksilöintitiedot	Kirjanpitoarvo		
Someron Sp deb I/2013	1 200 000,00	2,00	2.1.2018
Someron Sp deb II/2013	4 515 600,00	1,75	2.4.2018
Someron Sp deb III/2013	2 840 000,00	1,50	1.10.2018
Someron Sp deb. I/2014	1 553 000,00	1,50	14.11.2019
Yhteensä	10 108 600,00		

Velan yksilöintitiedot	Omiin varoihin luettu määrä
Someron Sp deb. I/2014	891 316,52
Yhteensä	891 316,52

Kaikki ilmoitetut velat ovat euromääräisiä. Ilmoitetut velat luetaan vakavaraisuuslaskennassa luottolaitoksen alempiin toissijaisiin omiin varoihin.

Ennenaikaisen takaisinmaksun ehdot:

Pankki pidättää itselleen kaikkien lainojen osalta oikeuden lunastaa laina joko kokonaan tai osittain takaisin ennen eräpäivää. Ennenaikainen takaisinmaksu on kuitenkin mahdollista ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla, lukuun ottamatta vähäisiä lunastuksia, jotka pankki edelleen myy lyhyen ajan sisällä lunastuksesta.

Velkojen etuoikeutta ja velkojen mahdollista osakkeisiin vaihtamista koskevat määräykset:

Lainat on laskettu liikkeeseen velkakirjalain (622/47) 34 §:n mukaisena debentuurilainana. Lainoilla on liikkeeseenlaskijan muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus.

1) Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla ja joiden kirjanpitoarvo ylittää 10% näistä velkojen yhteismäärästä

2015			
Velan yksilöintitiedot	Kirjanpitoarvo	Korko %	Eräpäivä
Someron Sp deb I/2013	1 800 000,00	2,00	2.1.2018
Someron Sp deb II/2013	6 773 400,00	1,75	2.4.2018
Someron Sp deb III/2013	4 260 000,00	1,50	1.10.2018
Someron Sp deb. I/2012	2 000 000,00	2,85	7.5.2017
Yhteensä	14 833 400,00		

Velan yksilöintitiedot	Omiin varoihin luettu määrä
Someron Sp deb I/2011	700 000,00
Someron Sp deb. I/2014	1 202 596,92
Yhteensä	1 902 596,92

Kaikki ilmoitetut velat ovat euromääräisiä. Ilmoitetut velat luetaan vakavaraisuuslaskennassa luottolaitoksen alempiin toissijaisiin omiin varoihin. Pankki pidättää itselleen kaikkien lainojen osalta oikeuden lunastaa laina joko kokonaan tai osittain takaisin ennen eräpäivää. Ennenaikainen takaisinmaksu on kuitenkin mahdollista ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla, lukuun ottamatta vähäisiä lunastuksia, jotka pankki edelleen myy lyhyen ajan sisällä lunastuksesta.

Velkojen etuoikeutta ja velkojen mahdollista osakkeisiin vaihtamista koskevat määräykset: Lainat on laskettu liikkeeseen velkakirjalain (622/47) 34 §:n mukaisena debentuurilainana. Lainoilla on liikkeeseenlaskijan muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus.

2) Muut kuin yllämainitut velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin luottolaitoksen muilla veloilla

2016			
	Ikuiset lainat	Debentuurilainat	Velat yhteensä
Velkojen yhteenlaskettu määrä	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00
2015			
	Ikuiset lainat	Debentuurilainat	Velat yhteensä
Velkojen yhteenlaskettu määrä	0,00	2 553 000,00	2 553 000,00

1.17 Laskennalliset verovelat ja -saamiset

	2016	2015
Arvostamisesta johtuvat laskennalliset verosaamiset	79 236,37	224 679,44
Arvostamisesta johtuvat laskennalliset verovelat	634 366,79	464 046,10
Käyvän arvon rahastosta johtuva laskennallisten verovelkojen määrä	634 366,79	464 046,10

Laskennalliset verovelat ja -saamiset on kirjattu käyvän arvon rahastoon kirjatuista rahavirtaa suojaavien johdannaisten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista sekä laskennallinen verosaaminen käyvän arvon rahastosta arvonalentumistappiona tulokseen siirretystä negatiivisesta arvonmuutoksesta. Muilta osin laskennallisia verovelkoja ja -saamia ei ole kirjattu pankin taseeseen.

1.18 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

Rahoitusvarat

	2016	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
	alle 3 kk		
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	1 014 170,00	18 214 662,50
Saamiset luottolaitoksilta	4 199 977,52	2 691 668,51	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	10 352 340,69	38 440 014,57	123 082 124,52
Saamistodistukset	0,00	405 124,00	19 105 875,20
Yhteensä	14 552 318,21	42 550 977,08	160 402 662,22

	2016		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	7 629 860,00	0,00	26 858 692,50
Saamiset luottolaitoksilta	0,00	0,00	6 891 646,03
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	89 486 763,70	67 120 730,64	328 481 974,12
Saamistodistukset	6 622 150,00	0,00	26 133 149,20
Yhteensä	103 738 773,70	67 120 730,64	388 365 461,85

Rahoitusvarat

	2015		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	0,00	18 813 161,50
Saamiset luottolaitoksilta	5 338 023,71	2 638 888,72	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	9 201 155,61	40 106 241,77	128 456 847,55
Saamistodistukset	0,00	0,00	14 401 363,50
Yhteensä	14 539 179,32	42 745 130,49	161 671 372,55

Rahoitusvarat

	2015		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	7 342 495,00	0,00	26 155 656,50
Saamiset luottolaitoksilta	0,00	0,00	7 976 912,43
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	98 102 718,78	77 025 320,27	352 892 283,98
Saamistodistukset	3 824 803,00	3 450 720,00	21 676 886,50
Yhteensä	109 270 016,78	80 476 040,27	408 701 739,41

Rahoitusvelat

	2016		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	208 385,01	31 306 141,47	17 564 993,17
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	219 852 381,51	86 381 791,02	10 976 609,78
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	600 000,00	4 677 800,00	5 830 800,00
Yhteensä	220 660 766,52	122 365 732,49	34 372 402,95

Rahoitusvelat

	2016		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	0,00	0,00	49 079 519,65
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	398 636,03	0,00	317 609 418,34
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	11 108 600,00
Yhteensä	398 636,03	0,00	377 797 537,99

Rahoitusvelat

	2015		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 128 561,39	67 543 391,25	6 901 167,16
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	188 274 226,10	95 791 265,80	22 143 211,47
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	600 000,00	5 677 800,00	11 108 600,00
Yhteensä	191 002 787,49	169 012 457,05	40 152 978,63

Rahoitusvelat

	2015		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	0,00	0,00	76 573 119,80
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	596 320,48	0,00	306 805 023,85
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	17 386 400,00
Yhteensä	596 320,48	0,00	400 764 543,65

Vaadittaessa maksettavat saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä:
Muut kuin määräaikaiset talletukset sekä luotolliset tilit on ilmoitettu luokassa alle 3 kk.

1.19 Varojen ja velkojen erittely kotimaan ja ulkomaan rahan määräisiin sekä samaan konserniin kuuluvilta

Varat	2016		2015	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	26 858 692,50	0,00	26 155 656,50	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	6 891 646,03	0,00	7 976 912,43	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	328 481 974,12	0,00	352 892 283,98	0,00
Saamistodistukset	26 133 149,20	0,00	21 676 886,50	0,00
Johdannaissopimukset	133 206,29	0,00	167 656,01	0,00
Muu omaisuus	57 546 531,48	3 637 212,04	55 706 308,50	2 752 640,13
Yhteensä	446 045 199,62	3 637 212,04	464 575 703,92	2 752 640,13

Velat	2016		2015	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	49 079 519,65	0,00	76 573 119,80	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	317 609 418,34	0,00	306 805 023,85	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	11 108 600,00	0,00	17 386 400,00	0,00
Muut velat	4 253 354,70	0,00	3 600 829,71	0,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 604 717,89	0,00	1 934 974,99	0,00
Yhteensä	383 655 610,58	0,00	406 300 348,35	0,00

1.20 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia

Rahoitusvarojen käyvät arvot on ensisijaisesti määriteltä käyttäen noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua markkinahintaa ei ole ollut saatavissa, arvostamisessa on käytetty markkinakorolla diskontattua nykyarvoa tai muuta yleisesti hyväksyttyä arvostusmallia tai -menetelmää. Muiden rahoitusvarojen käypänä arvona on käytetty kirjanpitoarvoa. Rahoitusvelkojen käypänä arvona on käytetty kirjanpitoarvoa.

Rahoitusvarat	2016		2015	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	1 157 785,21	1 157 785,21	1 047 345,14	1 047 345,14
Saamiset luottolaitoksilta	6 891 646,03	6 891 646,03	7 976 912,43	7 976 912,43
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	328 481 974,12	328 481 974,12	352 892 283,98	352 892 283,98
Saamistodistukset	52 991 841,70	52 991 841,70	47 832 543,00	47 832 543,00
Osakkeet ja osuudet	52 615 643,20	52 615 643,20	49 583 504,57	49 583 504,57
Johdannaissopimukset	133 206,29	133 206,29	167 656,01	167 656,01
Yhteensä	442 272 096,55	442 272 096,55	459 500 245,13	459 500 245,13

Rahoitusvelat	2016		2015	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	49 079 519,65	49 079 519,65	76 573 119,80	76 573 119,80
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	317 609 418,34	317 609 418,34	306 805 023,85	306 805 023,85
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	11 108 600,00	11 108 600,00	17 386 400,00	17 386 400,00
Yhteensä	377 797 537,99	377 797 537,99	400 764 543,65	400 764 543,65

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	2016		2015	
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Kauden aikana realisoitumattomat voitot ja tappiot, taso 3	92 603 196,35	0,00	333 206,29	92 936 402,64
			0,00	
	2016		2015	
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Kauden aikana realisoitumattomat voitot ja tappiot, taso 3	83 686 757,92	63 273,28	1 189 177,71	84 939 208,91
			-13 655,42	

Käypä arvo ja suoraan tuloslaskelmaan merkityt arvonmuutokset sekä käyvän arvon rahastoon merkityt muutokset kustakin käypään arvoon merkittyjen rahoitusvälineiden ryhmästä

	2016		
	Käypäarvo	Arvonmuutos Tuloslaskelma	Käyvänarvonrahasto
Myytavissä olevat rahoitusvarat	105 607 484,90	-215 203,39	2 775 652,13
Yhteensä	105 607 484,90	-215 203,39	2 775 652,13

	2015		
	Käypäarvo	Arvonmuutos Tuloslaskelma	Käyvänarvonrahasto
Myytavissä olevat rahoitusvarat	97 416 047,57	-84 800,57	1 196 833,30
Yhteensä	97 416 047,57	-84 800,57	1 196 833,30

Käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana

	2016			
	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Yhteensä
Rahavirran suojauksesta	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon arvostamisesta	1 196 833,30	8 157 684,81	-6 578 865,98	2 775 652,13
Yhteensä	1 196 833,30	8 157 684,81	-6 578 865,98	2 775 652,13

Käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana

	2015			
	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Yhteensä
Rahavirran suojauksesta	-40 698,58	40 698,58	0,00	0,00
Käypään arvoon arvostamisesta	2 908 424,20	8 467 574,15	-10 179 165,05	1 196 833,30
Yhteensä	2 867 725,62	8 508 272,73	-10 179 165,05	1 196 833,30

Hankintamenoon on arvostettu osakkeet ja osuudet toiminnalle välttämättömissä yrityksissä, jotka on esitetty tarkemmin liitetiedossa 5.2. Toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet on tarkoitettu pidettäväksi pysyvästi hallussa. Näiden omistusten käypää arvoa ei voida määrittellä luotettavasti.

Tilikauden aikana edellä kuvatun kaltaisia rahoitusvaroja on myyty 3 291 196,35 euron arvosta. Niistä on tullut pankille myyntitappiota 97 906,68 euroa.

1.21 Oman pääoman lisäykset ja vähennykset sekä siirrot erien välillä tilikauden aikana

Jos on tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutoksia tai virheiden oikaisuja, ne on esitettävä erikseen ja selostettava näiden perusteet.

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Peruspääoma	840,94	0,00	0,00	840,94
Muut sidotut rahastot	7 957 466,64	8 157 684,81	-6 894 629,74	9 220 521,71
Vararahasto	7 000 000,00	0,00	0,00	7 000 000,00
Käyvän arvon rahasto	957 466,64	8 157 684,81	-6 894 629,74	2 220 521,71
Käypään arvoon arvostamisesta	957 466,64	8 157 684,81	-6 894 629,74	2 220 521,71
Edellisten tilikausien voitto	35 946 877,72	3 095 612,93	-30 000,00	39 012 490,65
Tilikauden voitto	3 095 612,93	5 672 455,80	-3 095 612,93	5 672 455,80
Oma pääoma yhteensä	47 000 798,23	16 925 753,54	-10 020 242,67	53 906 309,10

Vapaaseen omaan pääomaan sisältyvät jakokelvottomat erät	0,00	36 788,13	0,00	36 788,13
--	------	-----------	------	-----------

-josta aktivoituja kehittämismenoja	0,00	36 788,13	0,00	36 788,13
-------------------------------------	------	-----------	------	-----------

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	577 977,96	6 132 492,74	-5 451 551,91	1 258 918,79
josta laskennalliset verot	-144 494,49		-170 235,21	-314 729,70
Saamistodistukset	379 488,68	2 025 192,07	-1 443 077,83	961 602,92
josta laskennalliset verot	-94 872,17		-145 528,55	-240 400,72
Käyvän arvon rahasto yhteensä	957 466,64	8 157 684,81	-6 894 629,74	2 220 521,71

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**2.1 Korkotuotot ja -kulut**

	2016	2015
Korkotuotot		
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavista saamistodistuksista	235 885,03	219 334,23
Saamisista luottolaitoksilta	272,43	103 207,81
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 058 010,72	7 173 187,47
Saamistodistuksista	562 005,25	584 582,86
Johdannaissopimuksista	68 872,28	1 018 420,53
Muut korkotuotot	58 974,11	51 499,01
Yhteensä	7 984 019,82	9 150 231,91
Korkotuotot arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamisista	14 493,68	14 773,04
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-492 598,23	-416 093,27
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-924 713,73	-1 738 602,15
Johdannaissopimuksista ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	-4 448,89	-56 097,49
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-246 861,81	-426 647,39
Muut korkokulut	-1 087,30	-4 619,06
Yhteensä	-1 669 709,96	-2 642 059,36

2.2 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2016	2015
Myytavissä olevista rahoitusvaroista saadut osinkotuotot	380 671,17	260 220,10
Yhteensä	380 671,17	260 220,10

2.3 Palkkiotuotot ja -kulut

	2016	2015
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	799 684,14	819 570,00
Ottolainauksesta	68 149,16	69 243,16
Maksuliikenteestä	1 324 359,55	1 457 552,70
OmaisuuDENhoidosta	382 559,15	409 514,31
Välitetystä toiminnasta	1 536 313,92	1 244 125,89
Takausten myöntämisestä	97 510,97	68 648,71
Muut palkkiotuotot	61 459,34	58 420,94
Yhteensä	4 270 036,23	4 127 075,71
Palkkiokulut		
Maksetut toimitusmaksut	-73 832,66	-72 294,19
Muut	-842 075,68	-552 045,15
Yhteensä	-915 908,34	-624 339,34

2.4 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	2016	Käyvän arvon muutokset(netto)	Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)		
Muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluista rahoitusinstrumenteista	0,00	0,00	0,00
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	0,00	0,00	0,00
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-189 872,22	0,00	-189 872,22
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-189 872,22	0,00	-189 872,22

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	2015	Käyvän arvon muutokset(netto)	Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)		
Muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluista rahoitusinstrumenteista	0,00	-43 710,00	-43 710,00
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	0,00	-43 710,00	-43 710,00
Valuuttatoiminnan nettotuotot	3 064,28	0,00	3 064,28
Tuloslaskelmaerä yhteensä	3 064,28	-43 710,00	-40 645,72

2.5 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	2016	Arvon alentumiset	Arvon alentumisten peruutukset	Siirrot käyvän arvon rahastosta	Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)				
Saamistodistuksista	54 310,73	0,00	0,00	308 598,20	362 908,93
Osakkeista ja osuuksista	350 271,01	-72 460,05	0,00	1 448 802,07	1 726 613,03
Yhteensä	404 581,74	-72 460,05	0,00	1 757 400,27	2 089 521,96

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	2015	Arvon alentumiset	Arvon alentumisten peruutukset	Siirrot käyvän arvon rahastosta	Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)				
Saamistodistuksista	4 479,60	0,00	0,00	177 573,61	182 053,21
Osakkeista ja osuuksista	-411 361,77	-75 979,60	0,00	3 292 188,91	2 804 847,54
Yhteensä	-406 882,17	-75 979,60	0,00	3 469 762,52	2 986 900,75

2.6 Suojauslaskennan nettotulos

	2016	2015
Suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos (netto)	-10 003,08	-724 509,95
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos (netto)	10 003,08	723 162,13
Yhteensä	0,00	-1 347,82

2.7 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	2016	2015
Vuokratuotot	222 691,54	226 552,23
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 459,84	-9 459,84
Muut tuotot	164,62	561,69
Muut kulut	-240 157,18	-233 823,09
Yhteensä	-26 760,86	-16 169,01

2.8 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

	2016	2015
Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	19 719,75	19 588,33
Muut tuotot	818 716,61	621 161,99
Yhteensä	838 436,36	640 750,32

Liiketoiminnan muut kulut	2016	2015
Vuokratkulut	-11 992,68	-13 109,59
Kulut omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	-455 508,88	-465 279,82
Vakuusrahastomaksut	-240 963,90	0,00
Muut kulut	-743 401,20	-942 469,89
Yhteensä	-1 451 866,66	-1 420 859,30

Muut tuotot sisältävät 473,1 tuhatta euroa kertaluonteisia eriä liittyen Visa Europen myyntiin Visa Inc. -yhtiölle. Visa Europen hallitus sopi vuoden 2015 lopulla yhtiön omistajien valtuuttamana yhtiön myymisestä yhdysvaltalaiselle Visa Inc. -yhtiölle edellyttäen, että tarvittavat viranomaisluvat saadaan. Tarvittavat viranomaisluvat saatiin kevään ja alkukesän aikana, ja kaappa toteutui suunnitellussa aikataulussaan kesäkuussa 2016.

2.9 Henkilöstökulut

	2016	2015
Palkat ja palkkiot	-2 345 612,00	-2 364 099,88
Henkilösivukulut	-604 248,24	-673 109,26
Eläkekulut	-509 280,57	-586 832,73
Muut henkilösivukulut	-94 967,67	-86 276,53
Yhteensä	-2 949 860,24	-3 037 209,14

2.10 Muut hallintokulut

	2016	2015
Muut henkilöstökulut	-231 919,70	-276 760,51
Toimistokulut	-511 941,64	-508 382,13
Atk-kulut	-1 429 698,65	-1 689 815,68
Yhteyskulut	-223 794,33	-206 088,84
Edustus- ja markkinointikulut	-374 320,88	-391 125,86
Yhteensä	-2 771 675,20	-3 072 173,02

2.11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2016	2015
Suunnitelman mukaiset poistot	-140 221,05	-119 508,04
Aineelliset hyödykkeet	-76 716,59	-76 963,57
Aineettomat hyödykkeet	-63 504,46	-42 544,47
Yhteensä	-140 221,05	-119 508,04

2.12 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	2016	2015
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-371 531,92	-785 524,09
Sopimuskohtaiset arvonalentumistappiot	-884 724,36	-835 582,06
Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	-154 926,19	-66 449,63
Arvonalentumisten peruutukset ja palautukset (-)	668 118,63	116 507,60
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	5 981,48	0,00
Arvonalentumisten peruutukset ja palautukset (-)	5 981,48	0,00
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista yhteensä	-365 550,44	-785 524,09

	2016	2015
Korkotuotot arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamisista	14 493,68	14 773,04

2.13 Tuotot liiketoiminta-alueittain ja markkina-alueittain

	2016	2015
Pankkitoiminnan tuotot	13 676 342,50	14 464 956,88

Tuottojen, liikevoiton, varojen ja velkojen jakautumista liiketoiminta-alueittain ei ole ilmoitettu, koska jaolla ei ole olennaista merkitystä. Pankki harjoittaa liiketoimintaa vain Suomessa. Tuotot on esitetty eliminoimattomina

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.1 Annetut vakuudet

Omasta velasta annetut:

Tase-erä	Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	13 936 515,00	0,00	0,00	13 936 515,00
Omasta velasta annetut yhteensä	13 936 515,00	0,00	0,00	13 936 515,00

Muiden velasta annetut:

Pankki ei ole antanut muiden veloista vakuuksia.

3.2 Eläkevastuut

Henkilöstön eläketurva on järjestetty eläkevakuutusyhtiön Elon kautta eikä kattamatonta eläkevastuuta ole.

3.3 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	2016	2015
Muiden puolesta tehdyt		
Takaukset	4 081 623,15	3 607 610,93
Käyttämättömät luottojärjestelyt	11 883 452,47	14 036 258,80
Muut	333 047,00	338 910,76
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	16 298 122,62	17 982 780,49

Pankki on antanut omavelkaisen takauksen Aktia Hypoteekkipankki Oyj:lle omasta ja muiden välityssopimuksessa mukanaolevien säästöpankkien puolesta välitettyjen kiinnitysluottojen mahdollisten tappioiden korvaamisesta Aktia Hypoteekkipankki Oyj:lle. Takausvastuun määrä on rajoitettu.

3.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2016	2015
Pankki kuuluu Oy Samlink Ab:n arvonlisäverovelvollisuusryhmään.		
Arvonlisäveron ryhmäkisteröintiin liittyvä yhteisvastuumäärä	698 992,86	69 715,06

HENKILÖSTÖÄ, JOHTOA JA LÄHIPIIRIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilömäärä tilikauden lopussa   Henkilömäärä tilikauden lopussa

4.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2016	2015
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	42	45
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	1	1
Määräaikainen henkilöstö	4	4
Yhteensä	47	50

4.2 Johdon palkat, palkkiot ja eläkesitoumukset

	2016	2015
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, palkat ja palkkiot	407 569,92	397 071,60
Yhteensä	407 569,92	397 071,60

4.3 Johdolle myönnetty luotot ja takaukset

	2016		2015	
	Luotot	Takaukset	Luotot	Takaukset
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1 425 463,32	0,00	1 001 908,09	0,00
Yhteensä	1 425 463,32	0,00	1 001 908,09	0,00
Lisäykset	881 600,00		464 332,56	
Vähennykset	450 831,36		284 661,80	

Lainaehdot

Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

4.4 Lähipiiritiedot

Lähipiirin määrittely

Luottolaitoksen lähipiiri määritellään tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja varten standardin IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä* mukaisesti.

Saamiset, takaukset ja vakuudet lähipiiriiltä

Lähipiiriin kuulumisen peruste	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	Takaukset/ vakuudet
Johto *)	0,00	0,00	0,00	0,00
Sukulaisuus	124 811,10	0,00	0,00	40 000,00
Määräysvalta	357 296,18	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	482 107,28	0,00	0,00	40 000,00

Lähipiiriin kuulumisen peruste	2015 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	Takaukset/ vakuudet
Johto *)	0,00	0,00	0,00	0,00
Sukulaisuus	137 458,66	0,00	0,00	0,00
Määräysvalta	406 762,60	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	464 225,26	0,00	0,00	0,00

Saamisia ja sijoituksia koskevat pääasialliset ehdot:

Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

*) Johdon luotot ja takaukset on esitetty liitetiedossa 4.3.

OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ

5.1 Konsernitilinpäätökseen yhdistelemättä jätetyt pienet tytär- ja osakkuusyhtiöt

Tytäryhtiöt	Kirjanpitoarvot	Oma pääoma **)	Kpl
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt	1 605 468,19	1 909 533,49	2
Osakkuusyhtiöt	Kirjanpitoarvot	Oma pääoma **)	Kpl
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt	859 493,93	3 793 015,58	1

5.2 Omistukset muissa yrityksissä

Yrityksen nimi ja kotipaikka	Omistusosuus, %	Oma pääoma**	Tilikauden tulos*
Sp-Henkivakuutus Oy, Espoo	5,60	34 664 867,37	5 104 934,89
Nooa Säästöpankki Oy, Helsinki	7,64	45 107 020,77	968 845,60
Sp-Rahastoyhtiö Oy, Helsinki	7,15	8 468 856,66	912 282,51
Säästöpankkien Holding Oy, Espoo	5,13	1 507 788,10	11 812,05
Oy Samlink Ab, Espoo	3,12	19 150 731,59	6 535 033,77
Sp-Koti Oy, Espoo	6,21	-350 249,13	-239 292,16
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oy, Espoo	5,61	46 643 192,12	339 492,08
Sp-Kiinnitysluottopankki, Espoo	8,82	-	-
Yhteensä		75 420 319,34	7 559 328,25

* Tilikauden 2015 oma pääoma ja voitto

**) Oma pääoma sisältää tilinpäätössiirtojen kertymän laskennallisella verovelalla vähennettynä.

Yhdistelyperiaatteet on esitetty osana tilinpäätösperiaatteita.

MUUT LIITETIEDOT

6.1 Luottolaitoksen harjoittama notariaattitoiminta

Luottolaitoksen tarjoamat omaisuudenhoitopalvelut

Pankki tarjoaa sijoituspalvelulain 11§:n mukaista toimeksiantojen välittämistä ja toteuttamista, kaupankäyntiä omaan lukuun, omaisuudenhoitoa ja sijoitusneuvontaa ja rahoitusvälineiden säilytys- ja hoitopalvelua sekä tallelokeropalvelua ja niihin liittyviä palveluja.

Pankissa ei hoideta ns. täyden palvelun omaisuudenhoitoa.

6.2 Tilintarkastajan palkkiot

	2016	2015
Tilintarkastajan palkkiot toimeksiantoryhmittäin:		
Tilintarkastus	16 647,38	12 562,44
Tilintarkastuslain 1§:n 1 mom. 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	806,00	806,00
Yhteensä	17 453,38	13 368,44

6.3 Pitkäaikaissästäminen

	2016		2015	
	Eur	Lkm	Eur	Lkm
Säästövarat yhteensä	45 665,73	8	32 334,30	7
Talletukset yhteensä	6 888,01	8	895,89	7
PS-tilit	6 888,01	8	895,89	7
Asiakasvarat yhteensä	38 777,72		31 438,41	
Osakkeet	22 246,61		18 812,86	
Rahastot	16 531,11		12 625,55	

6.4 Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Somerolla 3. päivänä helmikuuta 2017

Someron Säästöpankin hallitus

Arto Seppänen

Esa Pajulo

Raino Hurme

Raija Riihimäki

Esa Ryhtä

Kaisa Vasama-Kakko

Juhani Huupponen
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Somerolla 8. päivänä helmikuuta 2017

Henry Maarala
KHT

Luettelo tilikauden aikana käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Kirjanpitokirjat	Säilytystapa
Pääkirja/päiväkirja	Elektroninen arkisto
Tilinpäätös ja toimintakertomus	Sidottu kirja
Tositteet	Paperituloste

Reskontrat

Asiakasreskontrat (koneelliset)	Elektroninen arkisto
Salkkukirjanpito	Elektroninen arkisto
Ostoreskontra (eOffice)	Elektroninen arkisto
Kassapäiväkirja	Atk-tuloste
Kassaraportit	Atk-tuloste
Palkkakirjanpito	Elektroninen arkisto
Käyttöomaisuusreskontra	Elektroninen arkisto
Johdannaisten reskontra	Excel-tiedosto
Vuokrareskontra	Atk-tuloste
Notariaattisaatavien reskontra	Atk-tuloste

Tositelajit

10	Maksuliiketilin tiliotteen tapahtumat
20	Ostolaskut
21	Toimitusjohtajan kulut
22	Henkilökunnan kulut
25	Ostolaskujen suoritukset
30	Ostolaskut, eOffice -pankit, ei-pankissa kiertävät laskut
33	Voitonjako
51	Salkkukirjanpito
56	Konekieliset viennit muista reskontrista, QS-kassalla kirjattavat tapahtumat
58	Konekieliset kustannuspaikkojen väliset siirrot
60	Sisäisen laskennan tositteet
61	Konekielinen sisäisen laskennan tietojen välitys
63	Voitonjako
70	Muistiotositteet
71	Pääkirjakirjaukset
75	Palkkaviennit, maksetut palkat
80	Jaksotustositteet, purettavat viennit
82	Konekieliset laskennalliset erät
83	Konekieliset laskennalliset erät, palkat, lomapalkat
84	Konekieliset laskennalliset erät, palkat, sivukulut pl. sosiaaliturvamaksut
85	Poistot
88	Jaksotustositteet pysyvät viennit
99	Tuloksen kirjaus